8 str. Sobota, 31 marca 1934 20 gr.

DZIEŃ POMORSKI

ORAZ WYDAWNICTWA:

DZIEŃ BYDGOSKI
GAZETA MORSKA
GAZETA GDAŃSKA
DZIEŃ KASZUBSKI

DZIEŃ GRUDZIĄDZKI
DZIEŃ TCZEWSKI
DZIEŃ KUJAWSKI
GAZETA MOGILEŃSKA

Rok VI

Redakcja i Administracja: Toruń, Bydgoska 56. Filja Admin.: Szeroka 41

Telefony dzienne: 202, 747
Telefon nocny: 747
Telefon Filji: 748
Konto czekowe P. K. O. 160-315

Nr. 74

Sensacyjny zwrot w aferze bayońskiej

Krewny księcia Monaco, bockmacher z Korsyki i kryminalista marsylski aresztowani pod zarzutem zamordowania Prince

Paryż, 30. 3. (PAT). Wczoraj zaszedł sensacyjny zwrot w sprawie o zabójstwo radcy Prince.

Po 20-godzinnem badaniu władze śledcze wydały **NAKAZ ARESZTOWANIA TRZECH DOMNIEMANYCH ZABÓJCÓW RADCY PRINCE. Są to baron de Lussas, Paul Venture i Francois Spirato.** Dwóch pierwszych aresztowano w Paryżu, trzecie go w Marsylji.

Cała sprawa wykrycia tej bandy przedstawia się dość zagadkowo. Od kilku dni bawi w Paryżu **osobistość znana w kołach podejrzanych pod przezwiskiem ANGELO.** We wtorek widziano go w towarzystwie barona de Lussas w jednej z restauracyj paryskich. Angelo jednocześnie chwalił się, że pozostaje w kontakcie z policją w celu ułatwienia dochodzeń w aferze Stawiskiego. Otóż dzienniki niedwuznacznie dają do zrozumienia, **że aresztowanie de Lussas oraz jego wspólników Venture i Spirito nastąpiło na skutek rewelacyj tajemniczego Angelo.** Rozkaz aresztowania bowiem wyszedł z inicjatywy **Komisarza Bony**, który już niejednokrotnie korzystał z usług osobników znanych w świecie kryminalnym.

Aresztowanie de Lussas nastąpiło w hotelu Carlton, Pawła Venture zatrzymano w jednym ze skromniejszych hoteli.

Zawezwani sprowadzono wczoraj do urzędu śledczego, zawiadamiając dziennikarzy, że około godz. 2 nad ranem będą oni mogli uzyskać ciekawe informacje. Oczekiwania reporterów przeciągnęły się jednak do godz. 8 rano.

Zawezwani telegraficznie z Dijon sędzia śledczy i prokurator przyjechali o godz. 5 rano. **PRZEZ CAŁĄ NOC TRWAŁO DOCHODZENIE I BADANIE OSKARŻONYCH.** Wreszcie około godz. 10 rano władze śledcze wydały nakaz zatrzymania aresztowanych pod **zarzutem morderstwa radcy Prince, okradzenia go i współudziału w oszustwach Stawiskiego.**

W międzyczasie aresztowano **w nocy w Marsylji Francois Spirito**, znanego pod rozmaitemi nazwiskami i jego przesłuchiwano na miejscu przez całą noc, poczem władze śledcze w Dijon telefonicznie nakazały go za trzymać pod tymi samymi zarzutami, co i aresztowanych w Paryżu.

Cała trójka zostanie przewieziona do Dijon do dyspozycji sędziego śledczego.

DE LUSSAS pochodzi z arystokratycznej rodziny księcia Monaco i podawał się za agenta ogłoszeniowego. Był znany w kołach złotej młodzieży, uczęszczał do wszystkich klubów gry w Paryżu i na Rivierze, prowadził **żywot rozrzutny**, jakkolwiek nikt nie wiedział, skąd czerpie fundusze.

VENTURE pochodzi z Korsyki, podawał się **za impresarjo, faktycznie był bokmacherem.** Venture był niejednokrotnie notowany w kronikach policyjnych. Posiadał on podobno **znaczne środki pieniężne nieznanego pochodzenia.**

SPIRITO operował w Marsylji wśród świata kryminalnego.

Wszyscy aresztowani wypierają się udziału w morderstwie radcy Prince. Nie da **ją** temu wiary czynniki śledcze, które po pobudnimi wznowiły przesłuchiwania podejrzanych.

Badano również niejakiego **Millera**, właściciela garażu, którego stosunki z „Jo postrachem", Stawiskim i innymi członkami bandy zwróciły uwagę policji. Po przesłuchaniu Miller został wypuszczony na wolność.

W południe przeprowadzono **rewizje u wszystkich aresztowanych.** Władze śledcze złożyły szczegółowy raport ministrowi sprawiedliwości Cheronowi.

Stawiskjada podważyła normalny układ stosunków we Francji

Paryż, 30. 3. (PAT). „Echo de Paris" zamieszcza alarmującą depeszę z Londynu, w której korespondent twierdzi, że afera Stawiskiego według opinji kół londyńskich podważyła normalny układ stosunków Francji we wszystkich dziedzinach życia. Korupcja stała się dominującym czynnikiem. Stawiski niewątpliwie był na usługach bandy szpiegowskiej, której wydawał wszystkie tajemnice wojskowe, plany konstrukcyj nowych jednostek morskich oraz konstrukcje broni. Powołując się na „Daily Express" korespondent twierdzi, że w najbliższym czasie należy oczekiwać sensacyjnych szczegółów w tej sprawie.

Stawiski popełnił samobójstwo

Tak ustaliła sekcja zwłok

Paryż, 30. 3. (PAT). Ogłoszony został wynik sekcji zwłok Stawiskiego. Na zwłokach znaleziono ślady jednej tylko rany od kuli, wymierzonej w głowę. Radjografja głowy i ciała nie ujawniła w zwłokach obecności kul. Postrzelenie dokonane zostało w postawie stojącej. Sekcja nie wykazała śladów gwałtu w stosunku do Stawiskiego. Wszystkie oznaki wskazują, że Stawiski popełnił samobójstwo.

Paryż, 30. 3. (PAT). W południe rozpoczęła się ponowna sekcja zwłok Stawiskiego w instytucie medycyny sądowej. Dokonano zdjęć fotograficznych poszczególnych faz sekcji celem przedstawienia fotografij parlamentarnej komisji śledczej. Wyniku sekcji należy oczekiwać dziś wieczorem.

Funt zwyżkuje, dolar spada

Na huśtawce wahań giełdowych

Warszawa, 30. 3. (PAT). Wczoraj zanotowano na giełdach europejskich wyraźną **zwyżkę funta angielskiego.** Zwyżka ta ujawniła się szczególnie dobitnie na giełdzie londyńskiej.

Raptowna zwyżka funta do kursu oddawna już nienotowanego w razie jej trwania będzie zasługiwała na poważne zainteresowanie. W tej chwili jednak **trudną jest rzeczą zorjentowanie się, jakie są bezpośrednie powody tej zwyżki. Nie należy** zapominać, że **wybitna poprawa sytuacji gospodarczej i finansowej Anglji** a m. in. zamknięcie roku budżetowego z kilkudziesięcio-miljonową nadwyżką powinna wpłynąć na **wzrost atrakcyjności rynku angielskiego** dla kapitałów zagranicznych i na **wzrost zaufania do funta.** Jest to szczególnie warte podkreślenia, gdyż idzie w parze z jednoczesnem osłabieniem dolara, spowodowanem pewnemi wątpliwościami co do przyszłości odbudowy gospodarczej w Stanach Zjednoczonych. Może to łatwo spowodować z powrotem odpływ kapitałów z Ameryki do Anglji.

Dolar wykazał wczoraj wszędzie **lekkie osłabienie.** Inne waluty bez większych zmian.

Dookoła sprawy gwarancyj rozbrojeniowych

Stanowisko Anglji

Londyn, 30. 3. (PAT). Na ostatniem posiedzeniu gabinetu brytyjskiego, na którem rozważano sprawę gwarancyj rozbrojeniowych zdecydowano przekazać sformułowanie brytyjskich propozycyj co do gwarancji wykonania konwencji podkomitetowi rozbrojeniowemu gabinetu.

Podkomitet ten zebrał się onegdaj wieczorem i sformułował brytyjskie stanowisko w tej sprawie. Wczoraj Foreign Office przekazało stosowne instrukcje ambasadorowi Tyrrelowi do Paryża, polecając mu zakomunikować wyjaśnienia brytyjskie w formie ustnej ministrowi spraw zagr. Barthou. Zdecydowano również, że na posiedzeniu konferencji rozbrojeniowej, jakie się odbędzie dnia 10 kwietnia reprezentować Wielką Brytanję będzie minister Eden.

2 miljony funtów szterlingów

nie chce zapłacić „Lloyds" za spalony statek „Atlantic"

Londyn, 30. 3. (PAT). „Daily Mail" podaje interesującą wiadomość, że angielskie towarzystwo ubezpieczeń żeglugowych „Lloyds", w którem ubezpieczony był francuski statek „Atlantic", który spłonął w kanale angielskim w styczniu 1933 r. zdecydowane jest domagać się zmiany decyzji paryskiego trybunału handlowego, który zasądził z tytułu ubezpieczeń wypłatę około 2 miljonów funtów szterl.

W wyniku szczegółowych badań udało się uzyskać dokumenty, stanowiące dowód, że przy odnawianiu ubezpieczenia, zanim pożar nastąpił zatajone zostały ważne szczegóły, które mogły zagwarantować prolongatę ubezpieczenia. Towarzystwo posiada mu również dowody w tej mierze ze strony załogi „Atlanticu". Ponadto prowadzone od paru miesięcy śledztwo wskazuje również, że Stawiski i jedna z jego organizacyj związany był z tym pożarem.

Pod opiekuńczemi skrzydłami Mussoliniego

Konferencja włosko-węgiersko-austrjacka

Wiedeń, 30. 3. (PAT). Dnia 3 kwietnia wyjeżdża do Rzymu austrjacka delegacja handlowa, pod kierownictwem ministra Schillera, celem wzięcia udziału w konferencji rzeczoznawców włosko-węgiersko-austrjackich.

O zbrodnię zdrady stanu

oskarżają Niemcy urzędników komisji w Zagłębiu Saary

Saarbruecken, 30. 3. (PAT). Według nadeszłych tu informacyj władze niemieckie rozesłały listy gończe za wszystkimi byłymi urzędnikami Rzeszy, którzy po złożeniu ich ze stanowisk, przeszli do służby komisji rządzącej Zagłębia Saary. Wszyscy ci urzędnicy są oskarżeni o zbrodnię zdrady stanu. Transport z ich do bytkiem został skonfiskowany i nie przepuszczony na teren Zagłębia. Interwencja komisji rządzącej u władz niemieckich dotychczas nie dała żadnego wyniku.

Szef szturmówek hitlerowskich „zwiedza" Jugosławję

Białogród, 30. 3. (PAT). Dzienniki donoszą, że szef sztabu generalnego hitlerowskich oddziałów szturmowych **minister Roehm podczas świąt wielkanocnych zwiedzi wybrzeże Jugosławji**, w towarzystwie kilku wyższych oficerów, należących do jego sztabu. Minister Roehm spędzi kilka dni celem wypoczynku w Dubrownikach.

Einstein pozbawiony obywatelstwa Rzeszy

Berlin, 30. 3. (PAT). Dziennik ustaw Rzeszy ogłosił nowe rozporządzenie ministra spraw wewn., mocą którego pozbawionych zostało obywatelstwa niemieckiego 37 emigrantów niemieckich za „zachowanie się nielicujące z obowiązkiem wierności wobec narodu i państwa oraz szkodzenie interesom niemieckim". Na liście tej znajduje się m. in. prof. Einstein, szereg polityków i działaczy socjal-demokr. z dr. Karolem Rosenfeldem. Wkońcu kilku znanych poetów i pisarzy niemieckich.

Gen. Weygand

na inspekcji wschodnich granic Francji

Paryż, 30. 3. (PAT). Generał Weygand wyjechał na inspekcję fortyfikacyj na wschodnią granicę Francji. Wczoraj generał Weygand bawił w Metzu, skąd po krótkim pobycie udał się bezpośrednio na kontrolę umocnionej granicy.

Zaciasno im w Paryżu

Masonerja francuska przeniosła swe archiwa do Brukseli

Paryż, 30. 3. (PAT). „Le Jour" donosi, że **wielka loża francuska przeniosła swoje archiwa z Paryża do Brukseli.**

Zdaniem dziennika nastąpiło to w związku z zasadniczą zmianą nastrojów społeczeństwa w stosunku do masonerji oraz w obawie przed ekscesami.

Z wizytą do Sowietów

wybierają się dziennikarze litewscy

Ryga, 30. 3. (PAT). Jak donoszą z Kowna, litewski związek dziennikarzy oczekuje w najbliższym czasie na zaproszenie władz sowieckich wycieczki dziennikarzy do Rosji Sowieckiej. Na czele tej wycieczki stanąć ma dr. Furauskas.

O własny dach nad głową

37 i pół miljona złotych na drobne pożyczki budowlane

Jedną z plag powojennych, jakie spadły na Polskę, wyniszczoną długotrwałemi działaniami wojennemi, była kwestja mieszkaniowa. Zrujnowano tysiące budynków, spalono całe wsie i miasteczka, a po wojnie do stolicy i do większych miast Polski napłynęły liczne rzesze uchodźców z Rosji. Odbudowa zniszczonych osiedli ludzkich posuwała się w pierwszych latach powojennych powoli. Nowych domów prawie nie budowano. Brak było odpowiednich do tego środków materjalnych. Wszyscy pamiętamy jeszcze dobrze te czasy, gdy o zdobycie jakiegoś mieszkania z **wolnej ręki** nawet marzyć nie było można, gdy w ciasnych mieszkankach gnieździło się nieraz po kilka rodzin.

Klęska mieszkaniowa stała się w Polsce jednem z podstawowych zagadnień społecznych. Rząd musiał ująć sprawę w swe ręce, aby przez **odpowiednią akcję kredytową pobudzić ruch budowlany.** W pierwszym okresie pomoc rządowa szła raczej w kierunku popierania wielkiego budownictwa mieszkaniowego. W miarę jednak pogłębiania się kryzysu gospodarczego, wzmagał się drobny ruch budowlany. Poczęto widzieć w budowie **własnego dachu nad głową dobrą lokatę oszczędności**, a pomagała także w tym kierunku polityka kredytowa rządu, który w latach ostatnich wspierał wydatnie przedewszystkiem budowę **małych i tanich domów.**

W roku ubiegłym kredyty rządowe, udzielone na ten cel, wyniosły 14.500.000 złotych, co pozwoliło na wybudowanie 4.335 domów o 10.126 mieszkaniach i o 28.337 izbach. Ogólny koszt budowy tych domów wyniósł około 65 miljonów złotych, czyli że przy pomocy tych niecałych 15 miljonów złotych pożyczek rządowych uruchomiony został kapitał 50 miljonów zł. oszczędności ludzkich z pożytkiem nietylko dla ich posiadaczy, ale i dla całego kraju, gdyż owe 65 miljonów złotych wprowadzone do życia gospodarczego dały pracę tysiącom rąk i ożywiły różne gałęzie przemysłu, z budownictwem związanego.

W tym roku pomoc rządu dla drobnego budownictwa mieszkaniowego **będzie znacznie rozszerzona.** Ogólna suma kredytów na ten cel przeznaczonych wyniesie 37.500.000 złotych. To też każdy, kto posiada jakikolwiek, choćby nieduży kapitalik, będzie miał okazję do zdobycia własnego dachu nad głową.

Trzeba pamiętać, że w dzisiejszej sytuacji gospodarczej jest daleko łatwiej budować domy, niż przed kilku laty. Wpływają na to nietylko niższe ceny robocizny i materjałów, ale także uproszczone do minimum formalności i obniżone do najniższych norm wszelkiego rodzaju opłaty administracyjne, samorządowe, notarjalne, hipoteczne itd. Kosztowne dawniej plany architektoniczne mogą być zastąpione gotowemi, opracowanemi już we wszystkich szczegółach i zatwierdzonemi przez władze nadzorcze, typowemi planami domów mieszkalnych.

Akcja kredytowa rządu obejmie także i teren Pomorza. Kto więc tylko posiada jakieś oszczędności winien skorzystać z tej okazji dobrej lokaty kapitału, pamiętając o tem, że dziś właśnie jest najlepsza pora do budowy własnego domu i że jutro, gdy zacznie się poprawa stosunków gospodarczych, wzrosną także ceny materjałów budowlanych i robocizny i wówczas warunki budowy własnego domu będą mniej korzystne.

Gminy samorządowe na Pomorzu idą również na rękę budującym się. W miastach, w których istnieją grunty państwowe lub samorządowe, przydział terenów budowlanych odbywa się na nader dogodnych warunkach.

A zatem w dobrze zrozumianym interesie własnym każdy posiadacz oszczędności, jeśli chce zdobyć **własny dach nad głową**, winien przystąpić do budowy domu jeszcze w tym sezonie budowlanym.

Imieniem Polski i Gdańska

podpisał ambasador Wysocki umowę kolejową z Włochami

Ambasador Wysocki podpisał w Rzymie 28 bm. imieniem Polski i W. Miasta Gdańska dwie wielostronne umowy sporządzone w Rzymie 23 listopada 1933 roku w sprawie transportu kolejowego osób, bagażów i towarów.

„Międzynarodowa szkoła leninizmu"

Łotwa walczy z komunizmem

Łotewskie władze bezpieczeństwa po dłuższej obserwacji przystąpiły do *likwidacji rozgałęzionej organizacji komunistycznej.* Rewizje i aresztowania przeprowadzono w Rydze i na prowincji. *Liczba aresztowanych wynosi 70 osób.* Do rąk władz bezpieczeństwa trafił *bogaty materjał kompromitujący*, z którego wynika, że na terenie Łotwy istniała *międzynarodowa szkoła leninizmu.* Pozatem odnaleziono tajną drukarnię, w której drukowano ulot-

„Nie o władzę mu chodziło!"

Organ Hitlera o Marszałku Piłsudskim

„Völkischer Beobachter" w artykule **swego warszawskiego korespondenta** p. t. **„Piłsudski wychowawcą swego narodu"** pisze:

„19 marca Polska obchodziła imieniny swego Marszałka. Do tradycyj tego kraju należy, by dzień ten czcić jako święto narodowe.

Marszałek Piłsudski po przewrocie majowym mógł z łatwością ogłosić się dyktatorem i rozwiązać sejm. Piłsudski nie poszedł jednak drogą dyktatorów wojskowych, gdyż **nie o władzę mu chodziło**, lecz o dobro kraju i narodu. **Piłsudski zna duszę ludu polskiego, jak nikt inny.** Wie on, że system dyktatury doprowadziłby do zagłady sił, drzemiących w ludzie polskim, gdy **jemu zależało właśnie na rozwoju tych sił.** Wszystko, co Piłsudski zdziałał w ciągu tych 8-u lat od przewrotu majowego, jest **pracą nad wychowaniem narodu.**

„Polska — pisze dalej korespondent — **zbyt kocha wolność**, aby mogła być rządzona dyspotycznie, a nie dojrzała jeszcze do tego, **aby używać pełnej swobody. Forma** rządu, stworzona przez **Marszałka Piłsudskiego, nie może być zestawiona z żadną inną formą rządów europejskich.** Charakterystyczną jej cechą jest **elastyczność.**

„Piłsudski nie rozstrzyga sam jeden najważniejszych kwestyj, lecz **powołuje do pomocy swych najbliższych współpracowników.** Sobie osobiście zachował wyłączność **w sprawach wojskowych i polityki zagranicznej.**

„Praca wychowawcza Piłsudskiego dopiero się rozpoczęła. Czy Marszałek — który już dziś jest starym człowiekiem, będzie miał czas ją ukończyć? **Zagadnienie, czy Marszałek Piłsudski długo jeszcze będzie mógł pracować dla swego kraju** — kończy swe wywody dziennik niemiecki — **jest dla Polski jaknajwiększej wagi, bowiem wielki autorytet moralny, ucieleśniony w Marszałku Piłsudskim, będzie Polsce bardziej potrzebny w najbliższych latach niż kiedykolwiek.**

Polska Pożyczka Narodowa

pewniejsza od amerykańskich dolarów

Prasa angielska o naszej polityce finansowej

W związku z wizytą *wiceministra Koca w Londynie* ukazał się w „Manchester Guardian" artykuł o polskiej sytuacji finansowej. Dziennik stwierdza, że *Polska niewątpliwie przedstawia najdoskonalszy obraz ortodoksyjnej metody finansowej*, stosowanej za cenę ciężkich ofiar gospodarczych. Na początku wstrząsów monetarnych w Europie *banki polskie posiadały znaczne depozyty zagraniczne*, które wycofywano w 1931. Ogółem wartość tych depozytów wynosiła w 1931 r. *768 miljonów złotych*, a w końcu tego roku pozostało 427 milj. zł. Zachodziła obawa, *że Polska będzie musiała uczynić to samo, co Austrja i Węgry*, a mianowicie *ograniczyć* obroty walutowe z zagranicą oraz *rozszerzyć* ingerencję rządu w stosunku do handlu zewnętrznego.

Rząd polski poszedł jednak inną drogą: *obniżył* w ciągu 4 lat wydatki o 30 proc., *ograniczył* roboty publiczne, *zmniejszył* świadczenia społeczne i *obciął* pensje urzędników państwowych, równocześnie *podwyższono* podatki bezpośrednie o 10 proc. W tym samym czasie *Bank Polski zastąpił walutę zagraniczną złotem.* W roku 1933 sytuacja poprawiła się na tyle, że rząd polski mógł *obniżyć niektóre podatki* oraz zaciągnąć w walucie polskiej znaczną *pożyczkę wewnętrzną, którą Polska uważa dzisiaj za pewniejszą od amerykańskich dolarów.*

Na nowej drodze działania

Po powstaniu Gdańskiego Towarzystwa dla badań nad Polską

W Gdańsku — jak już donosiliśmy — nastąpiła inauguracja nowego Towarzystwa dla badań nad Polską („Danziger Gesellschaft zum Studium Polens"). Według statutu zadaniem towarzystwa jest „badnie historycznych i gospodarczych stosunków Polski głównie przez urządzanie odczytów i wydawanie pism". Zwyczajnymi członkami towarzystwa mogą być tyl ko obywatele gdańscy. Na wniosek przewodniczącego mogą być powoływani na członków honorowych i korespondentów także obywatele innych państw.

Znamienną jest struktura organizacyjna tego towarzystwa: Statut mówi tylko o odwoływaniu przewodniczącego przez walne zgromadzenie członków zwyczajnych. Ponadto przewodniczący dobiera sobie wiceprzewodniczącego, dwóch sekretarzy i skarbnika. Pierwszy obecny przewodniczący zdaje się urzędować automatycznie bez wyboru. Przewodniczącym jest prezydent senatu gdańskiego dr. Herman Rauschning, jego zastępcą prof. dr. Recke, dyr. archiwum gdańskiego, sekretarzami prof. dr. Greutzburg i dyr. bibljoteki dr. Prinzborn — skarbnikiem Georg Streiter. Pierwszym członkiem honorowym towarzystwa został komisarz generalny Rzplitej Polskiej w Gdańsku minister dr. Papee.

Z zainteresowaniem społeczeństwo polskie śledzić będzie rozwój tej instytucji, który pójdzie z pewnością innemi drogami, niż pozostający pod kierownictwem dr. Reckego „Ostland-Institt, znany ze swych przeciwpolskich wydawnictw, a zwłaszcza osławionych „Ostland-berichte". W szczególności ciekawi jesteśmy, czy nowe towarzystwo jako świeżo powstałe wejdzie w łączność z towarzystwami polskimi. Jak wiadomo bowiem, Ostland-Institut, jak dotąd, starannie unikał kontaktu z naukowemi instytutami polskiemi i nawet nie uważał za stosowne reagować na pisma polskich instytucyj naukowych.

Spodziewamy się, że nowe towarzystwo rozwijać będzie swą działalność w innym duchu, zmierzającym szczerze do bezstronnego nawiązania stosunków z Polską i polskiemi towarzystwami naukowemi, oraz pracować będzie rzetelnie nad sprawami polskiemi.

Likwidacja „Sowpoltorgu" i „Polrosu"

Warszawa, 29. 3. (PAT). Dowiadujemy się, że prace komisji likwidacyjnej „Sowpoltorgu" dobiegają końca i że agendy tego towarzystwa w niedługim czasie zostaną zwinięte. W związku z likwidacją „Sowpoltorgu" będzie musiało być również **zlikwidowane Towarzystwo „Polros"**, które jest reprezentacją polskich udziałowców „Sowpoltorgu", a równocześnie jakby holdingiem, który finansował handlowe operacje „Sowpoltorgu".

Zaznaczyć należy, że finansowanie **było dokonywane przy pomocy funduszów państwowych.** Żyro „Polrosu" na wekslach „Sowpoltorgu" było w istocie swej formalnością, gdyż czynnikiem, decydującym przy dyskoncie tych weksli, była gwarancja Skarbu Państwa.

Wiadomości, jakie się ukazują w prasie, o możliwości dalszego istnienia „Polrosu", wydają się mało prawdopodobne.

W każdym bądź razie obecny „Polros" jest ściśle związany z istnieniem „Sowpoltorgu" i bez niego niema racji bytu.

Można oczywiście mówić o zużytkowaniu funduszów, wycofanych z „Sowpoltorgu" i „Pol rosu" na dalsze popieranie handlu z Z. S. R. R., jednak to popieranie z natury rzeczy musiałoby przybrać zupełnie odmienne formy niż dotychczasowe, wynikające z faktu istnienia mieszanego towarzystwa polsko-sowieckiego.

Stany Zjednoczone rozbudowują marynarkę wojenną

Prezydent Roosevelt podpisał projekt ustawy, która przewiduje *budowę nowych jednostek morskich* w granicach ustalonych w londyńskim traktacie morskim.

Nowa konstytucja austrjacka

Słowo „republika" skreślono

„Reichspost" ogłasza główne zasady nowej konstytucji austrjackiej. Charakter federalistyczny Austrji będzie utrzymany. Na czele państwa stać będzie prezydent związkowy, posiadający wyłączne prawo mianowania i dymisjonowania rządu, który będzie przygotowywał i zgłaszał projekty ustaw. Sejm związkowy będzie obradował, i głosował tylko nad projektami rządowymi.

Rząd związkowy w pewnych warunkach może wydawać ustawy a nawet zmieniać postanowienia konstytucji w drodze rozporządzeń. Przedstawicielstwo parlamentarne ma składać się z sejmu związkowego, który będzie organem ustawodawczym. Obok niego funkcjonować będą Izby Doradcze. Obrady sejmu związkowego będą jawne, jednakże członkom sejmu **nie będzie przysługiwało prawo nietykalności.**

Oprócz sejmu związkowego, istnieć będzie w każdym kraju związkowym **sejm krajowy**, oparty na zasadzie stanowej.

Skreślony będzie punkt opiewający, że Austrja jest **„republiką"**, oraz punkt, który głosi, że **„prawo pochodzi od ludu".** Na miejsce skreślonego punktu ma być umieszczone zdanie, iż **„wszelkie prawo pochodzi od Boga".** —

Nowa konstytucja uznaje swobodę **wyznań religijnych.** Kościołowi katolickiemu przyznane jest stanowisko zgodne z konkordatem, którego postanowienia ogłoszone będą równocześnie z konstytucją.

Wolność prasy, zgromadzeń, stowarzyszeń, wolność nauczania, działalności artystycznej i naukowej ulegnie pewnym ograniczeniom, podyktowanym interesem państwa. Zaprowadzona będzie **ponownie cenzura filmu i sztuk teatralnych.**

W dniu śmierci Chrystusa Pana

Nabożeństwa kościelne w Wielki Piątek

Nasmutniejszym dniem jest **Wielki Piątek, dzień wyrzeczeń, postów i umartwień. Wielki Piątek jest poświęcony wspomnieniom śmierci Chrystusa Pana,** dlatego wszystkie nabożeństwa tego dnia są bardzo smutne. Kościół, a szczególnie **wielki ołtarz, pozbawiony ozdób już od siedmiu tygodni,** w dniu tym jest jeszcze bardziej opuszczony. **Przypomina zburzoną Jerozolimę, którą opłakiwał Jeremjasz.** Niebieski gość opuścił swój ziemski przybytek. Wskazują na to otwarte i puste tabernakulum, zasłonięty krzyż ołtarza, czarne barwy szat liturgicznych i żałobna cisza w kościele. **W dniu tym najsurowiej poszczono,** często nie przyjmując wcale pokarmów. **Mszy św., jako powtórzanie śmierci Chrystusa na krzyżu, nie odprawia się w dniu,** w którym śmierć ta nastąpiła. Nabożeństwo Wielkiego Piątku zawiera: 1) odczytanie dwóch lekcyj Starego Testamentu i pasji według św. Jana, 2) uroczyste modły błagalne, 3) adorację Krzyża i 4) Komunję św. kapłana, t. zw. Mszę św. uprzednio poświęconych darów.

Kapłan, przyodziany w czarny ornat, po wyjściu z zakrystji z ministrantami podchodzi do obnażonego i pozbawionego światła ołtarza. Pada przed nim na twarz i leży tak przez chwilę. W tym czasie **ministranci nakrywają ołtarz obrusem.** Kapłan powstaje, **zbliża się do ołtarza i odczytuje dwie lekcje.** Mówią one o powołaniu pogan, o ich zmartwychwstaniu z Chrystusem, o niestałości Żydów i o warunkach, którym powinien odpowiadać baranek paschalny, jako figura zabitego w dniu tym niepokalanego Baranka, **gdyż ma on stać się pokarmem i opieką dla wiernych.** Potem jest czytana pasja według św. Jana, świadka męki, który oddaje jest szczegóły z wielkiem uczuciem. Czytania te żywo stawiają nam przed oczy **ofiarę, którą spełnił dla nas dnia tego Chrystus.**

Każda z ośmiu modlitw, które następują po odczytaniu pasji, jest poprzedzona jakby krótką nauką, wyjaśniającą potrzebę następującej potem modlitwy. Modlitwy te są na stępujące: za Kościół, Papieża, Biskupów, katechumenów, za świat, heretyków, Żydów i pogan. Modlitwy te podkreślają **najwyższą miłość Chrystusa, który umarł za wszystkich ludzi.**

W zakończeniu ceremonii kościelnej kapłan wkłada pozostałą Hostję św. **do monstrancji,** okrywa ją przejrzystym białym welonem i ze śpiewem „Odszedł Pasterz" procesyjnie udaje się do **przygotowanego Grobu.** Tam na przygotowanym tronie wystawia Przen. Sakrament na widok publiczny, **odprawia ciche nieszpory i odchodzi w milczeniu.**

Gdy światłość świata zgasła, milczenie zalega świątynię, **tylko przed Grobem płoną świece, a wierni w ciszy i skupieniu przychodzą do kościoła, by w adoracji uczcić Zbawiciela.**

Wisi na krzyżu Pan Stwórca świata...

Dzieło nieznanego mistrza z pierwszej połowy XVII. wieku

Zwyczaje wielkotygodniowe w Polsce dawniej i dziś

Cały przedświąteczny Wielki Tydzień, a zwłaszcza ostatnie jego dwa dni, a więc *Wielki Piątek i Sobota, są, jak i były* w dawnej Polsce, bodaj że bardziej *„świąteczne"*, a przynajmniej *bardziej charakterystyczne*, niżeli sama Niedziela Wielkanocna i drugi dzień świąt ze swym śmigusem czy dyngusem.

Ogólne porządki domowe skończone w poprzednim tygodniu pozwalają gosposiom nie myśleć już o myciu okien, froterowaniu posadzek, odświeżaniu mebli, zawieszaniu firanek i t. d., lecz całkowicie oddać się najważniejszym sprawom kulinarnym.

Tak jest dziś — tak było przed 50-ciu laty. Tylko, że wówczas czyniono to z większem nabożeństwem. Dziś nie pozwala może kryzys na zastawianie olbrzymich stołów takiem, jak ongi święconem.

A już od Wielkiego Poniedziałku przygotowywano *szynki i kiełbasy* wielorakie, pieczone prosiaki i indyki, pasztety i głowizny — wszystko ubrane w barokowym stylu w „esy-floresy" z kolorowego smaku. W podobny sposób ubierano też kolorowym lukrem ciasto: *baby, placki i mazurki.* Baby, oczywiście, jak i chleb, koniecznie karbowane!

Lukrowanie ciasta, posypywanie kolorowym makiem i ubieranie mazurków owocami było zawsze ulubionem zajęciem starszej dziatwy podczas, gdy matka, sama pani domu, sprawowała czynności zasadnicze.

Ojcowie zato już w czasie przeszłotygodniowych porządków *zaczynali „urzędować" na mieście, w restauracjach.* Pod pretekstem tego, żeby nie przeszkadzać w domu żonom w sprawach gospodarskich *wymykali się przed południem na śniadanko i powracali do domowych pieleszy pod wieczór* lub zgoła przy świetle latarni. Bodaj, że zwyczaj ten do dziś trwa jeszcze!

W Wielki Piątek i Sobotę obchodzono jak i dziś *„groby".* Tylko, że przed laty czyniono to ze szczególnem nabożeństwem, choć wśród młodzieży nie brakło i flirtu.

Znów „zbłąkany" samolot nad fortem francuskim

Z Metzu donoszą, iż *nad fortem Coumedenting* przeleciał na niewielkiej wysokości *obcy samolot.* Dzienniki zwracają uwagę, że 17 marca *samolot niemiecki „D 1060" przeleciał również nad fortyfikacjami*, ale wtedy panowała mgła, można przypuszczać, że samolot zabłądził. Mgła nie pozwalała zresztą na fotografowanie. Tymrazem jednak była piękna pogoda, *hypoteza zabłądzenia jest więc wykluczona.*

Inowrocław w oczach naszych i obcych

Uzdrowisko w Inowrocławiu założone zostało w r. 1870, ma więc za sobą długą przeszłość. W ciągu ostatnich pięciu lat zostało zupełnie zmodernizowane i pod względem wygód, komfortu i instalacyj nie ustępuje w niczem podobnym uzdrowiskom solankowym na Zachodzie. To też cieszy się ono nietylko uznaniem i frekwencją swoich lecz i obcych. Jak pisze Per Holmström, Szwed, który bawił w Inowrocławiu w czasie swej podróży po Polsce, „zasobny w bogactwa naturalne i nowoczesne urządzenia, Inowrocław jest dobrze wyposażony dla przyjęcia pacjentów cierpiących na reumatyzm i wadliwą przemianę materji". Sezon kąpielowy zaczyna się w Inowrocławiu w kwietniu i trwa do końca października. Koszty pobytu i leczenia są tak wykalkulowane, że nawet w obecnych warunkach kryzysowych na odpoczynek i poratowanie zdrowia w tem uzdrowisku zdobyć się może każdy przeciętnie uposażony pracownik. Jedną z inowacyj, wyróżniających korzystnie Inowrocław w szeregu uzdrowisk krajowych, będzie własne lotnisko, prace nad budową którego zostaną niedługo ukończone. Bezpośrednia komunikacja kolejowa z Gdynią, Gdańskiem, Warszawą, Krakowem udostępnia korzystanie z uzdrowiska inowrocławskiego wszystkim dziel nicom Rzplitej. Łącząc w sobie walory kulturalnego miasta o typie zachodnim oraz pierwszorzędnie urządzonego uzdrowiska, położony w malowniczej okolicy Kujaw, przedstawia Inowrocław dużą wartość dla wszystkich spragnionych nietylko odpoczynku i kuracji, lecz i milego, niepozbawionego rozrywek far-niente.

Wielkopostne rozmyślania

Piątkowa audycja w „Polskiem Radjo"

Wybitny znawca literatury polskiej i znany pisarz, p. *Artur Górski* wygłosi w piątek w „Polskiem Radjo" *feljeton literacki*, którego treścią będą *rozmyślania wielkopiątkowe.* Piękna forma, głębokie podejście do tematu o podkładzie uczuciowym stanowić będzie o wartości audycji, która nadana będzie w przerwie koncertu symfonicznego.

W tymże dniu o godz. 15,40 nadany zostanie *szereg utworów Stanisława Moniuszki* na chór i głos solowy, wykona zespół I Miejskiego Koła Śpiewaczego pod dyr. T. Czudowskiego, Wielkotygodniowe śpiewy religijne usłyszą radjosłuchacze o godz. 17,35 w wyk. Chóru Mieszanego Lutni Warszawskiej, pod dyrekcją Piotra Maszyńskiego. Wreszcie o godz. 20-ej nastąpi *audycja religijna pt. „Rozmyślanie Męki Pańskiej"*, połączona z prelekcją proboszcza Parafji Św. Krzyża X. Superjora Jana Lorka. Na audycję tę szereg pięknych pieśni przygotował i opracował Jan Maklakiewicz, pod którego dyrekcją śpiewać będzie Chór Świętokrzyski. Jako soliści wystąpią Helena Azarewiczówna i Stefan Witas.

Hipnoza chemiczna w klinice psychjatrycznej w Wiedniu

„Neue Freie Presse" donosi, że na wiedeńskiej klinice psychjatrycznej stosowana jest t. zw. *hipnoza chemiczna.* Pacjenci po zażyciu pewnego lekarstwa *ulegają bardzo szybko zabiegom hypnotyzera.* Na klinice chorób nerwowych w Hale używany jest *środek nasenny „Evipan"*, po wstrzyknięciu którego każdy bez wyjątku człowiek natychmiast popada w stan hypnozy i staje się podatnym na sugestje posthypnotyczne.

„Narodowo-socjalistyczny Związek żołnierzy frontowych"

Zreorganizowanie Stahlhelmu

Między ministrem Roehmem, szefem sztabu szturmówek, a ministrem Seldtem, jako przywódcą Stahlhelmu, doszło do porozumienia, na podstawie którego dotychczasowy związek organizacyj Stahlhelmowych został zreorganizowany i otrzymał nazwę „Narodowo-socjalistycznego związku żołnierzy frontowych".

Reorganizację tę zatwierdził prezydent Hindenburg i kanclerz Hitler.

Przywódcą nowego związku mianowano dotychczasowego komendanta naczelnego Stahlhelmu ministra Seldtego.

W myśl porozumienia członkami Narodowo socjalistycznego Związku Żołnierzy Frontowych mogą być wszyscy dawni członkowie Stahlhelmu oraz „żołnierze niemieccy pozostający poza czynną służbą w armji, którzy chcą współpracować nad rozbudową państwa narodowo socjalistycznego".

Zjazd pań z Tow. Wincentego à Paulo w Rzymie

Pomorze było reprezentowane przez p. prezydentową Boltową

W niedzielę, dnia 11 bm., jak wiadomo, odbyła się uroczysta **kanonizacja bł. Ludwiki de Merillac,** założycielki sióstr miłosierdzia, towarzyszki św. Wincentego a Paulo w dziele miłosierdzia.

Wspaniała ta uroczystość zgromadziła w bazylice św. Piotra w Rzymie również rzesze przedstawicielek pań miłosierdzia niemal ze wszystkich krajów. **Delegacji polskiej przewodniczyła p. Mazankowa z Krakowa.** Prowincję poznańsko - pomorską reprezentowała p. **prezydentowa Boltowa z Torunia.**

Międzynarodowe posiedzenie pań miłosierdzia odbyło się następnego dnia w wielkiej auli lazarystów w Leoninum. Należy podkreślić niezwykle **żywe oznaki sympatji ze strony zebranych dla naszych przedstawicielek,** których przemówienia, bardzo inteligentnie i rzeczowo referowane, **gorąco oklaskiwano. Doskonałym mówcą okazał się przewodnik polskiej delegacji ks. dyr. Gawoszewski** z Krakowa, który złożył Kongresowi pozdrowienia od całej Polski w języku francuskim i włoskim.

Żałować należy, że nieudolność organizacyna, czy też jakieś inne wewnętrzne powody, nie pozwoliły **należycie zorganizować tego wyjazdu, bo nawet nie wyczerpano całego kontyngentu ulgowych paszportów, jakie dla tej wycieczki polecił wydać p. Minister Spraw Wewnętrznych.** Wszystkich delegatek z Polski było zaledwie osiem. Jak nieudolną była organizacja wycieczki, świadczy fakt, że p. prez. Boltowa w ostatniej chwili i tylko dzięki osobistej energji i inicjatywie zdołała wykorzystać możność wyjazdu, o czem **niemal w przeddzień wyjazdu się dowiedziała.**

X. B.

Pielgrzymka do Ziemi Świętej

Dnia 15 maja rb. pod Protektoratem J. E. ks. biskupa śląskiego Stanisława Adamskiego wyjedzie z Polski **pielgrzymka do Ziemi Świętej,** która zwiedzi m. in. Ateny i Konstantynopol. Powrót 30. 5. Uczestnicy ewtl. dodatkowej wycieczki do Egiptu wrócą 12. 6. Dzięki energicznym staraniom **uzyskano znaczne zniżki i zapewnienie maksymalnych wygód.** Ceny od 690 zł obejmują: paszport, wizy, przejazdy koleją, statkiem „Polonia" (15.000 ton), samochodami, hotele, pełne utrzymanie, zwiedzanie, opłaty portowe, napiwki itd. Informacje i zapisy do dnia 25. 4. w Tow. Pielgrzym, Poznań, ul. św. Józefa 5, tel. 20-62.

Ubezpieczenia społeczne
w świetle rzeczywistości

II.

W poprzednim artykule, pisząc o ubezpieczeniach społecznych — a nie o u b e z p i e c z a l n i a c h s p o ł e c z n y c h, jakto przez omyłkę drukarską podano w nagłówku — podaliśmy kilka danych m. in. świadczących o zasadniczem nastawieniu obniżania składek oraz o dynamice opłat ubezpieczeniowych. W niniejszym artykule mowa jest o świadczeniach instytucyj ubezpieczeń społecznych i o ich kosztach administracyjnych. opartych również na wiadomościach pochodzących z miarodajnego źródła.

Instytucje ubezpieczeń społecznych zdają sobie pozatem sprawę z potrzeby dalszego uregulowania zagadnień wewnętrznych i dostosowania się do zmienionych warunków pracy jak to wynika, z zakończenia niniejszego artykułu.

(Przyp. Red.)

Zarzut ostatni — rzekomej znikomości udzielanych przez instytucje ubezpieczeń społecznych świadczeń jest także niesłuszny. Na terenie Poznańskiego i Pomorza b. Kasy Chorych w r. 1932 wydały okrągło 84 proc. swych wpływów na świadczenia dla ubezpieczonych i akcję profilaktyczną, co w sumie wyniosło około *30 miljonów złotych. Z tego sami ubezpieczeni o*trzymali gotówką w postaci zasiłków zgórą *5 miljonów. lekarze 9 miljonów, aptekarze 7 miljonów, szpitale 6 miljonów i t. d.*

Większa więc część pieniędzy pobranych tytułem składek ubezpieczeniowych wróciła *zaraz do obiegu* w postaci zarobków względnie zasiłków!

Także b. Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych i Ubezpieczalnia Krajowa oraz Zakład Ubezpieczenia Wypadkowego w Poznaniu wypłaciły w tym samym okresie czasu miljonowe sumy tytułem zasiłków i rent, honorarjów lekarskich i t. p. Informacje co do wpływów i wydatków za r. 1933 otrzyma prasa w najbliższym czasie.

Koszty administracyjne

Na koniec poruszymy ostatni punkt, a mianowicie *koszty administracyjne:*

Pozycja ta przedstawia się rzeczywiście niewesoło, jeżeli spojrzeć na nią z perspektywy ostatnich kilku miesięcy. Trzeba tu jednak wziąć pod uwagę następujące momenty:

a) Z dniem 1. 11. 1933 odeszło z ubezpieczenia chorobowego w Województwie Poznańskiem i Pomorskiem około 200,000 osób (zwolnionych od ubezpieczenia robotników rolnych), co stanowi przeciętnie 42 procent *ogółu ubezpieczonych, a około 31 procent składek.*

b) Część tych b. ubezpieczonych (t. zn. ci którzy przed 31. 19. 1933 zachorowali) zachowała jednak na *przeciąg 39 tygodni uprawnienie do świadczeń.*

c) Skutkiem niespodziewanego odejścia tak wielkiego odsetka członków oraz wobec konieczności dalszej obsługi udzielanych nadal niektórym z nich świadczeń musiano zatrzymać jeszcze na kilka miesięcy znaczną ilość pracowników, którzy — biorąc rzecz abstrakcyjnie — powinni byli ulec redukcji. Zredukowano więc tylko 125 osób (na 969 ogólnej liczby pracowników b. Kas Chorych Województwa Poznańskiego i Pomorskiego) — gdy zasadniczo trzeba było zredukować conajmniej *dwa razy tyle.*

Mniej niż w poprzednich latach

d) Wprowadzenie z dniem 1. I. br. ustawy scaleniowej i związane z tem zmiany organizacyjne i prawne stworzyły konieczność wykonania całej masy prac biurowych i obliczeniowych, skutkiem czego nietylko że nie było można dalej personelu redukować, lecz nawet musiano odroczyć lub cofnąć redukcję niektórych z wymienionych wyżej 125 osób, a w wyjątkowych wypadkach także gdzieniegdzie przyjąć nowego pracownika (przeważnie dietarjuszy).

e) Względy społeczne nie pozwalają dziś na masowe redukcje pracowników wogóle. Tembardziej zaś nie miałoby to racji w instytucjach ubezpieczeń społecznych, gdyż zredukowani pracownicy przestaliby wtedy pobierać wynagrodzenie za pracę, a równocześnie te same instytucje rozpoczęłyby im wypłacać zasiłki z tytułu bezrobocia!

f) Koszty administracyjne wzrosły tylko procentowo i to na skutek obniżenia się przypisu składek — natomiast w sumie globalnej są one znacznie mniejsze od kosztów tego rodzaju w poprzednich latach.

Trzeba więc instytucjom ubezpieczeń społecznych pozostawić pewien czas do uregulowania swoich spraw wewnętrznych i dostosowania się do zmienionych warunków pracy — a tymczasem zaniechać gołosłownych ataków i przesadnych pretensyj pod ich adresem!

Zmiany personalne w wojsku na Pomorzu

Ppłk. dypl. **Mieczysław Dobrzański,** dowódca 1 baonu strzelców w Chojnicach przeniesiony został na stanowisko szefa sztabu DOK. IX, dowódcą 1 baonu strzelców został zaś mjr. dypl. **Jan Radoliński,** ze sztabu głównego. Ponadto przeniesieni zostali: mjr. dypl. **Wacław Grudniewicz** z 4 dyw. piech. do sztabu gen. oraz mjr. dypl. **Grzegorz Dolina-Dobrowolski** z DOK VIII do 5 samodzielnej brygady kawalerji, na stanowisko szefa sztabu.

Świecie

— **Rekolekcja w gimnazjum państwowem.** Od piątku 23 marca aż do niedzieli, 25 marca br. włącznie odbywały się w tutejszem państwowem gimnazjum humanistycznem doroczne rekolekcje dla młodzieży gimnazjalnej według przygotowanego planu. Poza naukami odbyło się kilka dodatkowych nabożeństw, jak nabożeństwo dziękczynne, nabożeństwo pokutne, modlitwy wspólne o łaski dla siebie i drugich, litanja o szczęśliwą śmierć.

Głęboko i praktycznie ujęte nauki wygłaszał ks. profesor Jan Czaplewski z Osia. Młodzież gimnazjalna otrzymała na pamiątkę rekolekcyj medalik NMPanny oraz obrazki pamiątkowe.

Uczestnik.

Po nieudanej rewolucji estońskich „narodowców“
Wywiad z generałem Laidonerem

Korespondent PAT w Tallinie uzyskał wywiad z głównodowodzącym i szefem obrony wewnętrznej w Estonji generałem **Laidonerem,** który sprawuje obecnie najwyższą władzę w kraju.

Rozmowa odbyła się w **sztabie generalnym,** gdzie gen. Laidoner stale urzęduje.

„Przyjechał pan zapewne — zaczął rozmowę generał Laidoner — **aby zobaczyć rewolucję,** a tu widzi pan tylko deszcz i mgłę, rewolucji natomiast żadnej niema. Życie płynie zupełnie spokojnie i normalnym trybem.

„Od dłuższego czasu — mówi dalej generał — kraj cały znajdował się **pod terorem organizacji b. kombatantów,** niesłusznie zresztą noszącej tę nazwę, albowiem **właściwych uczestników walk niepodległościowych** w organizacji było niewielu.

„Znaczną, nawet bardzo znaczną większość członków stanowią **żywioły przygodnie zwerbowane z pośród wszelkiego rodzaju malkontentów.** Przyjmowano do związku wszystkich, kogo się dało bez żadnego wyboru. Członków werbowano za pomocą najróżnorodniejszych obiecanek, a gdy to nie skutkowało uciekano się do teroru i gwałtu. **Uprawiana przez Związek Kombatantów demagogja doprowadzona została do potwornych wprost rozmiarów.** Obiecywano absolutnie wszystko. Dzielono zgóry pomiędzy swoich sprzymierzeńców posady, operowano fałszem i obłudą. Przypuszczono również atak na wojsko i Kaitseliit (estoński Związek Strzelecki)

„Kraj stał w obliczu katastrofy. Zagrożony był nietylko ustrój, ale i **niepodległość państwa.** Należało przejść — wobec tego do akcji i działać możliwie szybko. Zacząłem od **likwidacji Związku Kombatantów** i tak, jak w roku 1924 powiedziałem, że nie **dopuszczę do Estonji komunizmu, tak dziś powtarzam, że nie dopuszczę do Estonji niemieckiego nacjonal-socjalizmu“.**

Gen. Laidoner oświadczył w końcu: „Pew**ne reformy, których domaga się życie, a których poprzednio nie można było przeprowadzić ze względu na to, że nie mieliśmy trwałego rządu, obecnie będą urzeczywistnione,** przyczem nie ma dla nas znaczenia, **z której partji czy organizacji wyszła inicjatywa do nowych reform. Przyjmiemy to, co dobre, a co złe, odrzucimy“.**

Fiołki „Jo-Postracha” dla Mistinguett
Nowe epizody w Stawiskjadzie

Słynna gwiazda Paryża Mistinguett, która nie tak dawno odwiedzała Warszawę, **„skompromitowana“ jest również w aferze Stawiskiego.** Tym razem kompromitacja jest niegroźna, ogranicza się bowiem jedynie do **fotografji,** na której słynna artystka figuruje w **towarzystwie Jo-Postracha.**

— Ach, już wiem — mówi Mistinguett zbyt ciekawemu dziennikarzowi, który chciał zbadać tajemnicę tej znajomości. — Już wiem. To było 10 marca. Byłam w lokalu nocnym w towarzystwie kilku przyjaciół. **Był tam właśnie ów typ.** Nie znam go zupełnie. Wyobraźcie sobie, przysyła mi nagle **olbrzymi bukiet fiołków,** poczem oświadcza z miną najsłodszą i z wielkim szacunkiem: „**Czy pani mi pozwoli sfotografować się w swojem towarzystwie?** Mam starych rodziców na zapadłej prowincji, sprawiło by im to ogromną przyjemność!“ **Zgodziłam się, bo cóż w tem złego?** A teraz — żali się Mistinguett — **znajdą się idjoci,** którzy powiedzą, że jestem skompromitowana w aferze Stawiskiego!“

W dniu 28 bm. w obecności Jo-Postracha sędzia śledczy zbadał szczegółowo zasekwestrowane w jego mieszkaniu rzeczy, wśród których znaleziono **wiele listów, pochodzących głównie od kobiet,** oraz nowy nieużywany jeszcze **rewolwer.** Jo-Postrach zaznaczył, że rewolwer ten nabył dla **osobistej obrony.**

Angelo wyprowadził reporterów w pole.

Poszukiwany przez policję Angelo, o którym pisaliśmy wczoraj, a którego prawdziwe nazwisko brzmi **Angelo Gostani,** wyznaczył reporterom paryskim **spotkanie w jednej z kawiarń** na Montmartre. Na spotkanie to nie zjawił się jednak.

Tajemniczy Angelo, jak twierdzi jedno z pism, pozostaje na wolności i **najswobodniej przechadza się po ulicach Paryża.** Zapraszając dziennikarzy do kawiarni na Montmatre, Angelo oświadczył, że **pracuje w porozumieniu z policją nad wyświetleniem afery Stawiskiego.**

Po wysadzeniu w powietrze loży masońskiej w Cannes...

Kapituła loży masońskiej „Wielkiego Wschodu“ ogłosiła w kilku wielkich organach paryskich, jak „Temps“, „Figaro“ i innych oświadczenie, w którem twierdzi, że cała masonerja francuska **przyłącza się do wszczętej przez zdrową opinję kraju akcji,** mającej na celu dokładne zbadanie dawnych i obecnych skandalów finansowych i politycznych, jak afera **Stawiskiego, Oustrica, zabójstwa radcy Prince'a** itd. oraz wzywa wszystkich członków, których nazwiska były wymienione w aferze Stawiskiego, lub w innych, bez względu na stopień ich winy, aby **zgłosili swe ustąpienie.**

Ogłoszenie przez „Wielki Wschód“ odezwy jest **pierwszą tego rodzaju publikacją, w dziejach masonerji francuskiej,** nic też dziwnego, że wywołało duże wrażenie zarówno wśród bezpośrednio zainteresowanych, jak i w szerszych kołach politycznych.

Lubawa

W dniu 22 marca o godz. 20 odbyło się w sali konferencyjnej tut. gimnazjum zebranie konstytucyjne Grona Przyjaciół Harcerzy 22 drużyny harcerzy przy państwowem progimnazjum w Lubawie. Do „Grona“ weszło 19 członków.

Na zebraniu dokonano wyboru zarządu i komisji rewizyjnej, w skład których wchodzą: przewodniczący — p. Przeradzki, sekretarz — p. Pawlakówna, skarbnik — p. Brzostowicz; komisja rewizyjna — p. dr. Żukowska i p. Rząca.

Składka członkowska wynosi 50 groszy miesięcznie. Celem „Grona Przyjaciół Harcerzy“ jest opieka i dokładne zapoznanie się z pracą wyżej wymienionej drużyny harcerskiej. Wyznaczono tam również termin następnego zebrania, które ma się odbyć w dniu 16 kwietnia br. Jednym z ważnych punktów obrad będzie ustalenie programu pracy drużyny na sezon letni. Uczestnicy zebrania postanowili również kłaść duży nacisk na urządzanie ognisk harcerskich, gdyż w tym właśnie kierunku idzie zainteresowanie się harcerstwem przez miejscową ludność.

„Bohaterami są męczennicy, a nie Neron“
Gwałcenie wolności sumienia w Niemczech

Niemiecka *„Germania“* opisuje wypadek, rzucający znamienne światło na *stosunki wśród dzisiejszej młodzieży niemieckiej.* Uczeń gimnazjum, należący do organizacji katolickiej młodzieży hitlerowskiej, odmówił wzięcia udziału w nabożeństwie ewangelickiem, za co *ukarany (!) został zakazem noszenia munduru przez dwa tygodnie.* Mimo groźby wykluczenia z organizacji, młody hitlerowiec nie przybył na nabożeństwo ewangelickie, lecz *udał się na mszę św. do kościoła katolickiego.*

„Germania“ — organ wicekanclerza Papena — piętnuje postępowanie przywódcy organizacji młodzieży hitlerowskiej jako *„niesłychane pogwałcenie wolności sumienia,* pozostające w jaskrawej sprzeczności z wolą kanclerza Hitlera i **naruszające zaufanie do narodowego socjalizmu“.** Odpowiedzialny funkcjonarjusz partji — podkreśla dziennik — zachowujący się w ten sposób, jest *gorszym szkodnikiem od emisarjusza komunistycznego, prowadzącego „propagandę grozy“.* Duch narodowego socjalizmu jest, według słów Hitlera, duchem bohaterskim, a *bohaterami są męczennicy, nie zaś Neron.*

Wzrastające zajątrzenie polityczne w kołach młodzieży doprowadziło ostatnio do zajścia w okolicy Berlina, przyczem grupa młodzieży, zorganizowanej w kołach katolickich była zaatakowana i znieważona przez oddziały młodzieży hitlerowskiej. W związku z tem zajściem kurja biskupia w Berlinie zwróciła się z prośbą o interwencję do kanclerza Hitlera oraz **ministrów Fricka i Goeringa.**

KRONIKA

sobota 31 marca

TORUŃ

Kalendarzyk rzym.-kat.

Piątek: Wielki Piątek, Gwiryna

Sobota: W. Sobota, Balbiny

— **Nocny dyżur aptek.** Od dnia 29 bm. do 5 kwietnia dyżuruje w śródmieściu Apteka pod Lwem, Nowy Rynek. Na Bydgoskiem Przedmieściu Apteka św. Anny, ul. Mickiewicza; na Mokrem Apteka pod Łabędziem, ul. Kościuszki.

Z miasta

— **Z placówki toruńskiej Powstańców i Wojaków O. K. VIII.** W wczorajszem sprawozdaniu z walnego zebrania placówki toruńskiej Powstańców i Wojaków O. K. VIII, przez niedopatrzenie sprawozdawcy, nie wspomnieliśmy o obecności na tem zebraniu **przedstawiciela Zarządu Głównego Powstańców i Wojaków O. K. VIII p. Ziółkowskiego,** co niniejszem uzupełniamy.

— **Podziękowanie.** Robocza Brygada Fortyfikacyjna przy Szefostwie Fortyfikacji w Toruniu składa dyrekcji Browaru Pomorskiego w Podgórzu serdeczne podziękowanie za ofiarowanie kilkudziesięciu litrów piwa na obiad, urządzony przez brygadę w dniu 19 bm. z okazji imienin Marszałka Piłsudskiego.

— **Otwarcie letniego sezonu w Zieleńcu.** Z dniem 2 kwietnia nastąpi otwarcie sezonu letniego restauracji i cukierni w „Zieleńcu". Co niedzielę koncert i dancing towarzyski. (1398

— **Zwracamy naszym Szan. Czytelnikom uwagę** na nowo otwartą placówkę pod firmą Paweł Składanowski, Stary Rynek 24, gdzie można się gustownie i po najniższych cenach zaopatrzyć we wszelką bieliznę, galanterję damską, męską, dziecięcą, kapelusze i czapki męskie, bławaty, firany, ceraty oraz konfekcję roboczą.

— **Ofiary na samolot Challenge'owy.** Komitet Miejski LOPP podaje do publicznej wiadomości, że społeczeństwo miasta Torunia złożyło dalsze ofiary na ufundowanie samolotu „Pomorze" na Międzynarodowe Zawody Samolotów Turystycznych, które się odbędą we wrześniu br.

Ofiary te złożyli: Korpus oficerski 63 pp. — 50 zł; Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża — 3,50 zł; Bank Polski — 20 zł;

Jakie opłaty pobiera się na ubezpieczenia społeczne?

Na terenie działania **Ubezpieczalni Społecznej w Toruniu**, obejmującym miasta Toruń, **Podgórz, Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub i Chełmżę** oraz powiaty **toruński i wąbrzeski** począwszy od dn. 1 stycznia br. obowiązują następujące stawki wartości wynagrodzeń w naturze dla poszczególnych kategoryj pracowników, podlegających ubezpieczeniu:

Wartość **utrzymania łącznie z mieszkaniem, opałem i światłem w stosunku miesięcznym wynosi:** dla urzędników w przem. i handlu, rolnictwie oraz wszelkiego rodzaju pracowników biurowych i pomocników aptekarskich, techników i werkmistrzy, nauczycieli (ek) i wychowawców, zarządców względnie zarządczyń pensjonatów lub hoteli, reprezentantek domu i towarzyszek, szefowych kuchni itp. w Toruniu — 60 zł, w Podgórzu, Wąbrzeźnie, Kowalewie, Golubiu i Chełmży 55 zł 50 gr, w pozostałych miejscowościach pow. toruńskiego i wąbrzeskiego — 35 zł 50 gr.; dla pomocników handlowych, rzemieślników, czeladników gastronomicznych, pisarzy i elewów gosp., szoferów, kwalifik. kucharzy i kucharek, gospodyń, pielęgniarek i pielęgniarzy, bon itp. w Toruniu — 42 zł, w innych, wyszczególnionych wyżej miastach — 40 zł 50 gr, w pow. toruńskim i wąbrzeskim — 27 zł;

dla uczniów rzemieślniczych, (terminatorów), kelnerek niewykwalifikowanych, chłopców do posług i gońców, stróży domowych; wszelkiego rodzaju służby domowej obojga płci, praczek, prasowaczek oraz pozost. pracowników fizycznych w Toruniu — 30 zł, w innych miastach również 30 zł i w powiatach 19 zł 50 gr.

Poniżej podajemy tabelę **składek za służbę domową,** przypadających z tytułu ubezpieczenia chorobowego, emerytalnego, robotn. i wypadkowego łącznie z opłatami na Fundusz Pracy.

Kategorja służby domowej	Zarobek miesięczny		Przeciętna wartość wynagrodzenia w naturze	Przeciętny zarobek łączny	Składki		
	w gotówce rzeczywisty	w gotów. przeciętn.			od ubezpieczonego	od pracodawcy	łączna
Posługiwaczki, przychodne zatrudniowe u pracodawcy . . .	—	15,—	10,—	25,—	0,25	2,94	3,19
Pomocnice domowe (służące, kucharki, gospodynie) . . .	do 30,— zł miesięcznie	20,—	25,—	45,—	0,45	5,28	5,73
Pomocnice domowe	powyżej 30,— zł miesięcznie	40,—	30,—	70,—	4,76	4,16	8,92
Pomocnice domowe	powyżej 60,— zł miesięcznie	60,—	30,—	90,—	6,12	5,35	11,47

Ponieważ wykazy te obowiązują od 1 stycznia rb., a w styczniu i lutym obowiązywały wyższe stawki, przeto poszczególni pracodawcy **mają prawo obecnie zaliczyć sobie nadpłacone kwoty.**

Zaznaczyć należy, że ustalenie odnośnych norm nie pokrywa się z opinją sfer gospodarczych w tej sprawie. Wynagrodzenie w naturze za służbę domową ustanowione zostało przy płacy gotówkowej w wysokości zł 30, również na zł 30 w stosunku miesięcznym, mimo, że propozycja sfer gospodarczych, a w szczególności dokładna kalkulacja kosztów utrzymania służby domowej **wynosiła tylko 21,50 zł.** Kwota zł 30 jest przy dzisiejszych warunkach jeszcze **stanowczo za dużą i powinna być poddana ponownej kalkulacji.**

Rewizja w administracji „Słowa Pomorskiego"

W ub. środę wieczorem kilku wywiadowców policji śledczej wraz z policjantami umundurowanymi na podstawie nakazu sędziego śledczego **dokonało rewizji w biurach administracji wydawnictwa „Drukarnia Toruńska S. A.",** w wyniku której, po dwugodzinnych badaniach, **zarekwirowano księgi handlowe i kasowe.**

Znamiennem jest, że rewizji dokonano **nie w biurach redakcji „Słowa Pomorskiego", tylko w lokalach administracji tego dziennika i administracji drukarni.** Najbliższe dnie niewątpliwie ujawnią bliższe dane o powodach, które zmusiły władze śledcze do wydania nakazu przeprowadzenia rewizji.

Z Rady Miejskiej w Podgórzu

W ub. środę odbyło się o godz. 19-tej zebranie Rady Miejskiej m. Podgórza. W posiedzeniu brał udział Zarząd miasta i Rada miasta w komplecie. Na wstępie posiedzenia nastąpiło uroczyste wręczenie **dyplomu zasługi honorowemu obywatelowi miasta p. radcy Maksymiljanowi Nodze.**

Następnie przystąpiła Rada do wyboru Komisji Rewizyjnej K. K. O. Wybrani zostali p. wiceburmistrz **Szpica** jako przewodniczący i p. **dr. Balewski** jako członek. W dalszym ciągu obrad wybrana została komisja do rozbudowy miasta, w skład której weszli pp. **Rosa, Dąbrowski St. i Kobędza** z grona Rady, z poza Rady zaś pp. **Piotrowicz, Szulc i Kamiński.**

Sprawę zamiany gruntów miejskich na grunta kościelne załatwiono w myśl przedłożonego przez Zarząd miasta wniosku. Uzupełniono komisję rewizyjną miejską przez powzięcie dodatkowej uchwały, wyznaczając na przewodniczącego p. dyr. **Hendrykowskiego,** a na jego zastępcę p. **Ign. Nogę.**

Dalszy ciąg obrad był poufny.

— **Zebranie organizacyjne Bezpartyjnego Związku Maszynistów Kolejowych** odbyło się w ub. tygodniu w parowozowni. Zebraniu przewodniczył prezes okręgowy p. Wrzos z Bydgoszczy, który wygłosił także obszerny referat organizacyjny. Na marszałka zebrania powołany został p. Felchnerowski, na sekretarza p. Kubera. Zarządzone wybory na członków Zarządu dały następujący wynik: prezes p. Felchnerowski, zastępca p. Kierszka Jan, sekretarz p. Nowicki, skarbnik p. Koślicki. Komisję rewizyjną stanowią: pp. Brzycki, Jabłoński i Olejniczak. Po wyczerpaniu dyskusji i ustaleniu programu pracy na najbliższą przyszłość, zebranie zamknięto. **D. S.**

I Dywizjon Pomiarów Artylerji — 50 zł; Komenda PW 63 pp. — 9,05 zł; Administracja Słowa Pomorskiego — 111,50 zł; Instr. Obwodowy Romuald Strobel zebrał 100 zł; Państwowe Seminarjum Nauczycielskie męskie 50 zł.

Powyższym ofiarodawcom Komitet Miejski LOPP wyraża jaknajserdeczniejsze podziękowanie.

— *126 złotych dla Związku Strzeleckiego.* W ciągu lutego br. pp. mjr. Sochocki i inż. Głowacki przeprowadzili w Toruniu zbiórkę pieniężną na rzecz Związku Strzeleckiego. W wyniku tej zbiórki zebrano 1261 zł, które zużyto na zakup amunicji do strzelań ćwiczebnych, mundurów, sprzętu sportowego oraz prowadzenia świetlicy. Wszystkim ofiarodawcom, którzy przyczynili się do powodzenia zbiórki, Zarząd Grodzki Związku Strzeleckiego w Toruniu składa serdeczne podziękowanie.

— **Podgórzanie, miłośnicy sportu wodnego — baczność!** Zgłoszenia na członków Klubu Wioślarskiego w Toruniu przyjmuje sekretarz Klubu p. Wiktor Sztyrbicki, Podgórz, ul. Gen. Hallera Nr. 13.

— **Oddział „Orbisu" w Toruniu.** Z dniem 1 kwietnia br. w odrestaurowanym lokalu przy ul. Szerokiej 1-3 otwarty zostanie oddział Polskiego Biura Podróży „Orbis" z prawem sprzedaży biletów kolejowych po cenach urzędowych.

Nieco cieplej

Przewidywany przebieg pogody w dn. 30 marca br.

Chmurno z rozpogodzeniami. Nieco cieplej. Umiarkowane wiatry wschodnie i południowo-wschodnie.

Porządek nabożeństw w kościele N. Marji Panny

Pierwsze święto Wielkanocy, dnia 1 kwietnia 1934 r.

Msze św.: Uroczystość rezurekcji o godz. 6-tej rano, następnie Msza św.; o godz. 9-tej Msza św.; o godz. 10,15 suma z wystawieniem Najśw. Sakramentu i kazaniem (ks. prob. Dr. Jank); o godz. 12-tej Msza św. cicha z kazaniem (ks. prob. Dr. Jank).

Chrzty św. o godz. 2-iej.

Nieszpory o godz. 3-ciej z wystawieniem Najświętszego Sakramentu, procesją i kazaniem (ks. Grzechowski).

Nabożeństwo w Rozgartach.

Drugie Święto Wielkanocy, dnia 2 kwietnia 1934 r.

Msze św.: o godz. 7-mej Msza św.; o godz. 9-tej Msza św.; o godz. 10,15 suma z kazaniem (ks. Trzciński); o godz. 12-tej Msza św. cicha.

Chrzty św. o godz. 2-iej.

Nieszpory o godz 3-ciej.

Nabożeństwo w Barbarce.

W drugie Święto Wielkanocy t. j. **dnia 2-go** kwietnia rb. o godz. 10-tej nabożeństwo w kaplicy św. Barbary w Barbarce.

Słuchanie spowiedzi św. w kościele N. M. P. w Wielką Sobotę od godz. 5-tej po południu począwszy. W pierwsze Święto Wielkanocy spowiedzi św. się nie słucha.

Godzina Święta. W czwartek dnia 5 kwietnia rb. od godz. 19-tej do 21-szej Godzina Święta.

Pierwszy Piątek. Dnia 6 kwietnia rb. jako pierwszy piątek miesiąca — wotywa do Serca Jezusa o godz. 7,45, a nabożeństwo do Serca Jezusa o godz. 19-tej. W przeddzień słuchanie spowiedzi św. od godz. 18-tej do 21-szej.

Zlot młodzieży P. C. K. w Toruniu

W dniu 3 czerwca b. r. odbędzie się w Toruniu **zlot kół młodzieży Polskiego Czerwonego Krzyża,** zrzeszonych w oddziale miasta i powiatu toruńskiego. Równocześnie ze zlotem, P. C. K. urządza bardzo ciekawą **wystawę prac kół młodzieży.**

W wielkim tym zjeździe, który będzie generalnym sprawdzianem wysiłków i dorobku kół na polu pracy czerwonokrzyskiej, weźmie udział **ponad 4 tysiące młodzieży szkolnej.** Przewiduje się również przyjazd delegacyj z wszystkich ośrodków P. C. K. w Polsce.

Z toruńskiej przystani

We czwartek, 29 bm. przepłynęły przez Toruń, zatrzymując się dla wyładowania wzgl. zabrania pasażerów i towarów następujące parostatki: **„Pośpieszny"** z Warszawy do Gdańska, **„Fredro"** i **„Batory"** z Tczewa do Warszawy, **„Mars"** z Gdańska do Warszawy. Do Torunia przypłynął holownik **„Zamojski"** z 4 barkami o częściowym ładunku zboża.

Z teatru

W piątek, dnia 30 bm. i w sobotę, dnia 31 bm. teatr nieczynny.

W niedzielę, dnia 1 kwietnia br. o godz. 20-tej Wielka rewja świąteczna pióra Wł. Ilcewicza i Z. Laurentowskiego, muzyka Z. Spychalskiego p. t. **„Wielkanocny Automat Humoru".**

W poniedziałek, dnia 2 kwietnia br. o godz. 16-tej rewja **„Wielkanocny Automat Humoru"**, wieczorem premjera komedji Gandera **„Dwaj Mężowie Pani Marty".** W rolach tyt. Liebekówna, Ilcewicz, Bielicz.

Na białym czworoboku

Złoty medal „Kina" zdobył „Legjon ulicy"

Co roku zbliża się chwila ciekawa i emocjonująca zarówno dla naszych wytwórców filmowych, jak i dla szerokich kół miłośników filmu.

Tą chwilą jest dzień, w którym jeden z filmów polskiej produkcji zostaje nagrodzony złotym medalem „Kina".

A więc stało się! — Najbardziej godnym wyróżnienia i wynagrodzenia okazał się film „Legjon ulicy".

Twórcą „Legjonu ulicy" jest jak wiadomo młody reżyser Aleksander Ford.

Wyróżnienie tego obrazu ma duże znaczenie w dzisiejszej sytuacji polskiej sztuki filmowej. Oznacza ono, że publiczność polska potrafi należycie ocenić rzetelny wysiłek artystyczny, wybór żywego i nowego tematu, że odgradza się od szablonu i rutyny, idącej po linji najmniejszego oporu.

Jest to więc słuszna nagroda i zarazem cenna wskazówka na przyszłość.

Film „Legjon ulicy" będzie wyświetlany w wspaniałym programie świątecznym kina „Palace" i powinien cieszyć się zasłużonem powodzeniem u publiczności toruńskiej.

Zrabowali staruszcze pieniądze które zbierała na swój pogrzeb

Jeszcze o bezczelnym napadzie rabunkowym w Mirowie pod Skarszewami

Jak już krótko donosiliśmy w jednym z poprzednich numerów, dnia 24 marca około pół nocy dwóch osobników wtargnęło do jednopokojowego mieszkania na poddaszu, zajmowanego przez 80-letn. wdowę Paul. Sell w Mirowie i zarzuciwszy pogrążonej w śnie staruszce pierzynę na głowę **ucięli nożem zawieszony na szyi woreczek**, zawierający całe jej długoletnie oszczędności w kwocie około 130 zł. Po dokonaniu **rabunku opryszkowie** zbiegli nie poznani.

Mieszkańcy domu nie słyszeli żadnych szmerów ani najmniejszego hałasu, napadnięta staruszka zaś wskutek doznanego przestrachu **dopiero nad ranem odzyskała siły i zdołała powiadomić współmieszkańców o dokonanym napadzie**, a ci ze swej strony powiadomili policję skarszewską.

Zadanie naszej dzielnej policji było bardzo trudne, bowiem sprawcy **nie pozostawili najmniejszych śladów**. Mimo to pod kierownictwem komendanta posterunku pp. w Skarszewach **przodownika Małka** i posterunk. p. p. **Matejki i Szczęsnego** po dwudniowych żmudnych dochodzeniach udało się **wyśledzić sprawców w osobach niejakiego Leona Szuetzy i Józefa Węsiora z Mirowa.**

Sprawcy napadu początkowo **uparcie wypierali się winy**, jednakże przyparci przez prowadzących dochodzenie posterunkowych do muru przyznali się w końcu, co zresztą **musieli uczynić wobec znalezienia u nich zrabowanej gotówki**, którą bandyci ukryli częściowo **za futrem płaszcza** i częściowo **w pierzynie.** Ponadto przy napastnikach znalzała policja **niebezpieczne narzędzia** w postaci pałek **gumowych z wkręconemi śrubami** itp., które skonfiskowała. Zrabowaną gotówkę oddano z powrotem staruszce, które oświadczyła, że **pieniądze te zbierała na własny pogrzeb.**

Napastników skutych w kajdany osadzono **w więzieniu sądowem w Skarszewach.**

Naszej dzielnej policji należy się szczere uznanie za tak prędkie wykrycie sprawców napadu. Wogóle zaznaczyć wypada, że w tępieniu złodziei i bandytów nasza policja pod komendą przodownika p. Małka stoi na wysokości swego zadania.

Straszna śmierć pod kołami samochodu

Wstrząsająca katastrofa przed redakcją „Dnia Bydgoskiego"

Na terenie Bydgoszczy zdarzają się od kilku dni raz po raz poważne katastrofy samochodowe. Przed dwoma zaledwie dniami, jak już szeroko pisaliśmy, na rogu ul. Krasińskiego i Libelta miała miejsce wstrząsająca katastrofa samochodowa. Wskutek karambolu p. dr. Wiecki odniósł szereg ciężkich obrażeń, samochód zaś jego został kompletnie zdruzgotany.

Jeszcze nie przebrzmiały echa tej strasznej katastrofy, aż tu znowu **notujemy krew mrożący w żyłach wypadek**, który wydarzył się w dniu wczorajszym w pobliżu redakcji „Dnia Bydgoskiego", na rogu ul. Marsz. Focha i pl. Teatralnego. Około godz. 11,30 ulicą Marsz. Focha od strony mostu ku pl. Teatralnemu pędził samochód osobowy nr. boczny 15042, kierowany przez p. inż. Łąckiego, zam. przy ul. Siedleckiej 10. Lewą stroną trotuaru, od kościoła Klarysek, szła kobiecina w wieku 48—50 lat, skromnie ubrana, prawdopodobnie mieszkanka jednej z wiosek podmiejskich, przybyła do Bydgoszczy celem załatwienia niezbędnych sprawunków przedświątecznych. W pewnym momencie kobieta zeszła z trotuaru i wkroczyła na jezdnię, chcąc przejść na drugą stronę ulicy. W tej chwili nastąpił straszny wypadek. Kierowca nie zdołał samochodu wstrzymać i **wpadł całem tempem na biedną kobietę.**

Oczom licznych świadków tego krew mrożącego wypadku przedstawił się straszny widok. **Z pod kół auta wyciągnięto po kilku chwilach okropnie zmasakrowaną kobietę**, która upadłszy pod samochód doznała szeregu ciężkich obrażeń na całem ciele i głowie. — Krwią zbroczoną odstawiono natychmiast do Lecznicy Miejskiej, gdzie wśród strasznej **męczarni, nie odzyskawszy przytomności, zakończyła życie.**

Powiadomiona o wstrząsającej katastrofie policja natychmiast przybyła na miejse i spisała protokół, wszczynając równocześnie energiczne śledztwo celem ujawnienia winowajcy. Przy tragicznie zmarłej kobiecie **nie znaleziono żadnych dokumentów osobistych ani papierów**, dlatego też nie można było ustalić jej tożsamości.

Wypadek wywołał ogromne poruszenie w miejscowem społeczeństwie.

Rowerzysta pod kołami pędzącego auta

Werkmistrz Dobersz z „Kabla Polskiego" odniósł wstrząs mózgu

W godzinach rannych wczorajszego czwartku w Bydgoszczy na ul. Promenada wydarzył się drugi nieszczęśliwy wypadek, który jedynie dzięki pomyślnemu zbiegowi okoliczności nie zakończył się tragicznie.

Promenadą w kierunku śródmieścia jechał na rowerze 66-letni Jan Dobersz, werkmistrz fabryki „Kabel Polski", zam. w Murowańcu pod Bydgoszczą. Z drugiej strony nadjeżdżał dość ostrem tempem samochód półciężarowy, kierowany przez rzeźnika p. Kubaszewskiego z Bydgoszczy. Rowerzysta chciał przejechać na drugą stronę jezdni. Manewr ten nie udał się i nieszczęśliwy werkmistrz dostał się pod koła auta.

Wskutek strasznego wypadku Dobersz **odniósł głębokie rany na głowie i na całem ciele.** Rower został zupełnie zniszczony i zdruzgotany.

Ciężko kontuzjowanego werkmistrza odwieziono natychmiast zawezwaną karetą Pogotowia Ratunkowego do Lecznicy Miejskiej, gdzie lekarz skonstatował ponadto wstrząs mózgu Stan ofiary — jak zdołaliśmy się dokładnie poinformować — jest ciężki, istnieje jednak nadzieja utrzymania jej przy życiu.

Założenie Koła Ligi Morskiej i Kol. w Łasinie

Celem założenia Koła L. M. K. w Łasinie uproszono Zarząd Oddziału L. M. K. z Grudziądza o przesłanie delegata z referatem o **rozbudowie floty wojennej i znaczeniu Ligi Morskiej i Kolonjalnej**. Jako referent przybył **porucznik marynarki wojennej p. Stesz.**

Dnia 23 bm. o godz. 7,30 przy zapełnionej sali posiedzeń Rady Miejskiej zagaił posiedzenie p. **burmistrz Tomczyński.** Po przywitaniu referenta i obecnych, p. burmistrz podał cel posiedzenia, zaznaczając, że każdy obywatel Rzeczypospolitej winien znać oprócz wojska lądowego również i flotę wojenną, która stoi na straży naszych wybrzeży morskich. Następnie zabrał głos p. porucznik Stesz, który w precyzyjnie opracowanym referacie zobrazował dzieje **powstania naszej marynarki wojennej**, stan liczebny i zalety jej, poczem omówił znaczenie **zakładania miejscowych Kół L. M. i K.**

Po godzinnym referacie, który obecni z wielkiem zainteresowaniem wysłuchali, wyłoniła się dyskusja, w której zabierali głos pp. burmistrz **Tomczyński**, aptekarz **Dębski, Stanisław Górny**, rektor **Motylewski** i inni. Wszyscy obecni stwierdzili zgodnie konieczność założenia w Łasinie Koła L. M. i K., poczem przystąpiono do zapisywania członków. Do Koła **zapisało się 23 członków.**

Następnie wybrano jednogłośnie Zarząd, w którego skład wchodzą: jako prezes p. burmistrz **Tomczyński,** jako wiceprezes p. aptekarz **E. Dębski,** jako sekretarz p. lek. weter. **Florjan Pierański,** jako skarbnik p. **dr. Stanisław Pobłocki,** jako ławnicy p. **Ciernicki Wacław,** m. stolarski, p. **Włodarkiewicz Edmund,** kupiec, p. **Rutkowski Antoni,** poś. ziemski.

Po omówieniu jeszcze różnych spraw natury technicznej, p. prezes Tomczyński zamknął posiedzenie, dziękując za liczny udział.

Obywatel.

Programy radjowe

PIĄTEK, DNIA 30 MARCA 1934 R.

7,20 Sygnał czasu i pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 7,05 Gimnastyka. 7,20 Muzyka poranna (płyty). 12,55 Dziennik południowy. 15,40 Muzyka z płyt Beethoven. 15,50 Kazanie na tem. „Śmierć Chrystusowa" — wygłosi ks. prałat dr. Tad. Jachimowski. 16,10—16,40 Utwory religijne Stan. Moniuszki w wyk. chóru Miejskiego Koła Śpiewaczego i ork. smyczkowej P. R. pod dyr. T. Czudowskiego z udz. J. Korolkiewicza (baryton). 16,40 „Przegląd wydawnictw". 16,55 Koncert w wyk. ork. symf. P. R. pod dyr. J. Oziminskiego. 17,35 Śpiewy religijne w wyk. chóru „Lutnia Warszawska" pod dyr. P. Maszyńskiego. 17,50 Pogadanka rolnicza. 18,00 Odczyt p. t. „Męka Pańska w sztuce", wygłosi dr. J. Puciata-Pawłowska. 18,20 Transkrypcje L. Stokowskiego utworów J. S. Bacha (płyty). 20,00 „Myśli wybrane". 20.02 „Rozmyślanie Męki Pańskiej". Audycja religijna. Wyk.: H. Azarewiczówna (sopr.) i S. Witas (tenor). Harmonjum — E. Langer. Chór Świętokrzyski pod dyr. J. Maklakiewicza. W przerwie prelekcję o Męce Pańskiej wygłosi ks. superior J. Lorek, proboszcz parafji św. Krzyża. W przerwie Rozmyślania wielkopiątkowe wygłosi Artur Górski (Felj. lit.). 22,00 Słuch. p. t. „Św. Franciszek z Asyżu" pg. T. Sygietyńskiego. 22,40 Muzyka religijna (płyty).

SOBOTA, DNIA 31 MARCA 1934 R.
Radjostacja Warszawska.

7,20 Sygnał czasu i pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 7,05 Gimnastyka. 7,20 Muzyka poranna (płyty). 11,57 Sygnał czasu. Hejnał z Krakowa. 12,05 Muzyka popularna (płyty). 12,30 Wiadom. meteor. 12,36 D. c. muzyki z płyt. 12,55 Dziennik poł. 15,25 Wiadom. o eksp. polskim. 15,30 Wiadom. Gosp. 15,40 „Skrzynka Strzelecka" 15,55 Chwilka lotnicza i przeciwgazowa. 16,00 Audycja dla chorych w opr. ks. Rękasa (Tr. ze Lwowa). 16,40 Lekcja jęz. franc. L. Roquigny. 16,55 Płyty. 17,05 XXII-gi koncert z cyklu „Muzyka Niepodległej Polski". Wyk.: Polski Kwartet Smyczkowy (I skrz. I. Dubiska, II skrz. T. Ochlewski, altówka M. Szaleski wiolncz. Z. Adamska. 18.00 Nabożeństwo rezurekcyjne z Katedry na Wawelu oraz bicie dzwonu Zygmunta. (Tr. z Krakowa). 19,05 „Polskie posty", wygłosi p. W. Bunikiewicz (feljeton). 19,20 Muzyka z płyt. 19,45 Skrzynka pocztowa techn. omówi p. W. Frenkiel. 20,00 „Myśli wybrane". 20 02 Koncert w wyk. ork. symf. P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego. 21,00 „Rozmowa wieczorna" Mickiewicza (kw. poetycki). 21,20 Koncert muzyki polskiej; Wyk.: E. Szabrańska (śpiew), i J. Turczyński (fort.). 22,00 Koncert chóru żeńskiego „Gregorianum". Słowo wstępne wygłosi ks. prof. Nowacki. 22,30 Muzyka salonowa z płyt.

Swiecie

— Nowy instruktor LOPP. W ostatnich dniach objął stanowisko instruktora przy Komitecie Powiatowym LOPP. w Świeciu, p. Alfred Bendsdorf z Torunia, porucznik w stanie spoczynku. Nowy instrkutor rozpoczął już na tutejszym terenie ruchliwą działalność, przez urządzanie kursów informacyjnych i wyszkoleniowych oraz wygłaszanie referatów fachowych na zebraniach.

Angielskie samochody dla Polski

Zainteresowanie polskim rynkiem samochodowym ze strony fabryk wzmaga się, albowiem w rozmowach gospodarczych pomiędzy Polską a państwami produkującemi samochody poruszono dopuszczenie do rynku polskiego produkcji zagranicznej. M. in. odnosi się to do Anglji, jak to wynika z wywiadu udzielonego przez Sir Eugen Ramsden. Angielski przemysł samochodowy pragnie zapoznać rynek polski z wyrobami swoich 72 fabryk szczególnie w dziedzinie małych samochodów, które przy obecnym stanie waluty angielskiej są najtańsze na świecie. Targi Poznańskie w roku bieżącym rozszerzają ramy swego działu samochodowego. Dotychczas zainteresowanie działem samochodowym Targów Poznańskich wykazały Państwowe Zakłady Inżynierji. Fiat, Citroen, Adler D. K. W., Horch, Benz i Skoda. Byłoby wskazane, by w obliczu tej konkurencji angielskie firmy wystawiły swoje eksponaty, a to tembardziej, że Bureau Permament International des Constructeurs d'Automobiles w Paryżu udzieliło zezwolenia Targom Poznańskim na urządzenie salonu samochodowego jako udział wyodrębniony.

5 tys. kg wełny pomorskiej na jarmarku poznańskim

Poznań, 29. 3. (PAT). W dn. 27 bm. odbył się na terenie Targów Poznańskich jarmark wełny. Na jarmark zgłoszono 68 partyj wełny ogólnej wagi 29.227 kg. Wełna pochodziła z województw: warszawskiego — około 6 tys. kg, pomorskiego — ponad 5 tys. kg, poznańskiego ponad 12 tys. kg, łódzkiego — około 4 tys. kg, oraz mniejsze partje z kieleckiego i lubelskiego.

Ogółem sprzedano w dniu jarmarku 63 partje wagi 26.896 kg. za łączną sumę 92.894 zł. Naogół wełny były ciężkie. Ceny osiągnięto za wełny brudne sortymentów AA-A — 3.33 zł., A 10-12 miesięcy — 3,70 zł., A 6-8 miesięcy — 3,50 zł., A jagnięce 3,60 zł., B — 3,50 zł., C — 3,70 do 3,80 zł., D — 3,45 zł., E — karakuły — 2,50 zł., wszystkie ceny za 1 kg. Tendencja stała przy znacznym popycie na wełny szlachetne krzyżówki. Niższe ceny uzyskały wełny o mniejszej wydajności, zbyt wilgotne i zniszczone.

Giełdy

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowo-Towarowej w Bydgoszczy

Warunki: Handel hurtowy, parytet Bydgoszcz, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg. Notowania odbywają się we wszystkie dni powszednie.

Żyto	14,50—14,75
usposobienie: spokojne	
Pszenica	17,00—17,25
usposobienie: spokojne	
Jęczmień browarowy	14,50—15,50
Jęczmień przem.	13,50—13,75
Owies	11,50—12,00
Mąka żytnia 65 proc wł. worka	21,00—22,00
Mąka żytnia 60 proc. wł. worka	
usposobienie: spokojne	
Mąka pszenna 65 proc. wł. worka	26,75—29,50
usposobienie: spokojne	
Otręby żytnie	10,25—10,75
Otręby pszenne	10,50—11,00
Otręby pszenne grube	11,50—12,00
Rzepak	42,00—44,00
Rzepik zimowy	42,00—44,00
Mak niebieski	42,00—48,00
Gorczyca	32,00—34,00
Siemię lniane	50,00—55,00
Peluszka	12,00—13,00
Wyka	12,50—13,50
Groch Victoria	24,00—27,50
Groch Folgera	17,00—19,00
Koniczyna żółta, odłuszczona	90,00—110,00
Ziemniaki jadalne	3,50— 4,00
Makuch lniany	20,50—21,50
Makuch rzepakowy	14,50—15,50
Makuch słonecznikowy	15,00—16,00

Ogólne usposobienie: spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach:

1781 ton w tem 873 ton żyta, 388 ton pszenicy, 155 ton jęczm. przem., 50 ton owsa, 169 ton mąki pszennej, 35 ton otrąb żytnich, 12 ton otrąb pszennych, 21 ton wyki, 30 ton ziemniaków jad., 17 ton ziemniaków sadzeniaków, 15 ton ziemniaków fabrycznych.

Ogólny obrót 1821,7 ton.

Bydgoszcz, dnia 29. III. 1934 r

Uwaga! Z okazji Świąt, Giełda nieczynna w dn. 30 i 31 marca 1934 r.

Warszawskie notowania walutowe

z dnia 29. III. 1934 r.

DEWIZY.

Belgja	123,80—124,11
Bukareszt	
Gdańsk	172,80—173,23
Holandja	357,50—358,40
Kopenhaga	
Londyn	27,17—27,30
Nowy Jork	5,30—5,33
Nowy Jork telegr.	5,31—5,34
Oslo	
Paryż	34,94—35,03
Praga	22,02—22,07

Płaszcze damskie
i dla dziewcząt
w najmodniejszych fasonach i kolorach

Bluzki - Spódniczki - Pulowery - Swetry

poleca w olbrzymim wyborze
1396 **po cenach najniższych**

Bazar Toruński
dawn. Czesław Buza
Toruń, Wielkie Garbary.

Kuntersztyńskie lemoniady!

Z dniem 31. marca br. rozpoczynamy sprzedaż wyrabianej w naszym browarze **wody sodowej oraz lemoniad.**
Wzorowa czystość dobrych, szczelnie zamkniętych butelek i użycie do fabrykacji najlepszych ekstraktów oraz doskonale filtrowanej wody daje P. T. Konsumentom gwarancję absolutnej hygjeny i wyśmien tego smaku. — Wyroby nasze prowadzą następujące składy hurtowe:

W GRUDZIĄDZU pp. Czesław Szałecki, Rynek nr. 7 - Nr. tel. 732
Michał Lachotta, Forteczna nr. 9 - Nr. tel. 20
Antoni Sarnowski, Dworcowa nr. 13
Edmund Szperkowski, Mickiewicza nr. 23
Karol Gerike wł. Oskar Śmigowski, Groblowa 21, tel. 31
W PELPLINIE: nasza filja ul. Dworcowa nr. 1 - Nr. tel. 25
W ŁASINIE: nasza filja ul. Lipowa - Nr. tel. 57
W WĄBRZEŹNIE: nasza filja ul. Kopernika nr. 4 - Nr. tel. 70
W OSIU: p. Jakób Jędryczka, ul. Kościelna - Nr. tel. 9. 226

Browar Kunterstyn Sp. Akc.
w Grudziądzu, tel. nr. 38 i 838

ZARZĄD MIEJSKI W BYDGOSZCZY
Wydział IX. Oddział Kanalizacji i Wodociągów
ogłasza niniejszem

przetarg ofertowy

na „warunkach obowiązujących przy wykonywaniu robót i dostaw miejskich w Bydgoszczy" na wykonanie robót kanalizacyjnych w związku z regulacją terenów przy szosie Gdańskiej (za Szkołą Podchorążych). Rysunki i blankiety ofert można nabyć w Oddziale Technicznym (ul. Jagiellońska nr. 48 pokój 13) za opłatą 8,— zł.

Oferty w należycie zapieczętowanych kopertach, z odpowiednim napisem, należy złożyć w Registraturze pokój 20 do dnia 10 kwietnia 1934 r. godz. 12-tej, o którym to czasie nastąpi otwarcie ofert. Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferenta względnie nie przyjęcie żadnej z ofert. Zl. 416-8.

Bydgoszcz, dnia 29 marca 1934 r.

Za Prezydenta miasta:
Naczelnik Wydziału IX (—) Inż. Ed. Tubielewicz,
Radca Budownictwa Magistratu.

Anodówki
fabrykacji świeżej, w cenie
za 100 wolt zł 11.50
„ 120 „ „ 13.50
„ 150 „ „ 17.—
poleca na święta
Z. Gonczerzewicz
Toruń. Mostowa 15. (1388

KONIAKI-LIKIERY
B. KASPROWICZA z GNIEZNA
Bachmat — Soplica — Rezektorium
przodują zawsze i wszędzie
Wielki wybór win, wódek i likierów
poleca najtaniej 1358
JAN MENDLIKOWSKI
HANDEL WIN I WÓDEK
Gdynia, ul. Świętojańska 96, telefon 18-75.

OBWIESZCZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział A pod nr. 898 wpisano dnia 6 października 1933 r. przy firmie Bracia Schlieper w Bydgoszczy, że firma brzmi obecnie Bracia Schlieper w Bydgoszczy. Prokura udzielona Hansowi Tarrey wygasła, oraz że prokury łącznej udzielono Ernie Schlieper i księgowemu Albertowi Neumannowi z Bydgoszczy. Zl. 410-8.
Bydgoszcz, dnia 10 stycznia 1934 r. 1502
Sąd Grodzki.

PRZEPIS
na
kryzysowy piernik!

1 kg mąki pszennej	zł 0,40
2 jajka (białko ubite na pianę)	„ 0,14
125 gr masła	„ 0,40
750 gr syropu deserowego „Lubań-Wronki" (ogrzany)	„ 0,45
1 paczka przypraw korzennych	„ 0,25
1/2 szklanki mleka	„ 0,03
1 paczka proszku do pieczenia	„ 0,18
50 gr „Lubanozy C"	„ 0,20
1494 Razem:	zł 2,05

POMNIKI I NAGROBKI
z kamienia — wykonanie modne i artystyczne.
Ceny niskie przy wyg. war. opłaty
Okaziciel nin. ogłoszenia otrzyma 5% rabatu.
P. PASSAMONIK,
Gdańsk, Altschottland 4 Przystanek (Petserhagner-Tor tuż przy dworcu) 704

Km. 142/34. 1490
PRZETARG.
7 czerwca 1934 r. o godz. 10 sprzedaję w Chełmnie przymusowym przetargiem za gotówkę: 100 kapeluszy męskich, 10 tuz. czapek i kompl. urządzenie składowe, oszacowane na 1.152,— zł. Zbiórka reflektantów w biurze komornika.
(—) A. Bartosiński, Komornik Sądu Grodzkiego rew. II. Chełmno.

W tutejszym rejestrze handlowym oddział B pod nr. 268 wpisano dnia 23 listopada 1933 przy firmie „Tennis" Spółka z ogr. por. w Bydgoszczy, że dotychczasowy kierownik Dr. Maks Chaskiel ustąpił, w miejsce jego wybrano aplikanta adwokackiego Günthera Hübschmanna z Bydgoszczy. Zl. 411-8.
Bydgoszcz, dnia 13 lutego 1934 r. 1504
R. H. B. 268. Sąd Grodzki.

W tutejszym rejestrze handlowym oddział B pod nr. 13 wpisano dnia 12 stycznia 1934 przy firmie Fabryka Sygnałów kolejowych C. Fiebrandt i Ska. Sp. z o. o. w Bydgoszczy, że Feliksa Wernera zwolniono ze stanowiska kierownika Spółki, oraz że Jerzemu Hennigowi z Bydgoszczy udzielono prokury. Zl. 412-8.
Bydgoszcz, dnia 16 lutego 1934 r. 1503
R. H. B. 13. Sąd Grodzki.

Chłopca
najtaniej (220
ubierzesz w firmie
E. MELERSKI
Toruń, ul. Szewska 12
róg Starego Rynku.

Migdały
sułtanki, cykata, skórka pomarańczowa oraz wszelkie przyprawy do ciast poleca **KŁOPOCKI, Toruń**
Szeroka 25. 1506

Do święconki
wina, wódki, likiery w wielkim wyborze poleca **KŁOPOCKI, Toruń**
Szeroka 25. 1506

Nadeszły
damskie kapelusze
najnowsze i najmodniejsze, po cenach bardzo przystępnych. Woalki, fiołki duży wybór, Lubomska, Toruń, Szeroka 2. 1492

Baranki
z masła deserowego. Grelewicz Toruń.

Pomocnik
fryzjerski potrzebny Lewandowski ul. Derdowskiego 4

Poszukuję
dostawcy mleka. Wł. Nowakowski, Grudziądz, Toruńska 38.

Wódki
wina
likiery
poleca tanio, w dużym wyborze. Raczyński, Toruń, Różanna 1.

Willę
4 mieszkaniową masywn. budowaną, uroczo nad Wisłą, blisko miejskiego dworca położoną sprzedam korzystnie. Oferty do adm. „Dnia Pomorskiego" Toruń

Patefon
szafkowy, plyty, obrazy olejne, antyki meblowe, broń, zegar, salonik, stół do kart. Lubicka 18, (Toruń) 1506

Skóry
podeszwowe
juchtowe
rymarskie
chromy
gemzy
obcasy gumowe
poleca
Polska Hurtownia Skór
Bydgoszcz, ul. Długa 18.
Najstarsze przedsiębiorstwo chrześcij. z branży. 1291.

NAJTANIEJ
1444 **bławaty**
wszelką
bieliznę
galanterję
w nowo otwartym składzie
Paweł Składanowski
Toruń, Stary Rynek
obok firmy Tarrey.

3-5
pokojowe mieszkanie przynależności komfortowe (willa ogród) korzystnie wynajmę Pluciński, Toruń Lubicka 18.

Parcelę
budowlano-ogrodową ponad Wisłą, blisko dworca miejskiego (tramwaju) korzystnie sprzeda Pluciński, Toruń Lubicka 18.

Plac
od dworca 10 minut. na willę, cudownie położony 965 m² sprzedam. Oferty „Wyjątkowe miejsce" do „Gazety Morskiej" Szkolna 10. w Gdyni. 1166

„WAFIOS"
maszynę do czworokątnych siatek drucianych do ogrodzeń, prawie nową, półautomatyczną oraz do karbowania drutu sprzedam. Oferty „55%" do „Gazety Morskiej" Gdynia, Szkolna.

DYWANY
Chodniki
Firanki
Narzutki
Duży wybór
Ceny reklamowe.
K. Steinbach, Toruń
Szeroka 5. 479

Przeprowadzki
meblowe wozy wyścielane.
Przechowywanie
magazynowanie, własne jasne, zdrowe składnice, magazyny, piwnice, place w śródmieściu
Samochody
ciężarowe do przeprowadzek i transportów.
Zwózki
samochodami i końmi wykonuje najtaniej
Ludwik Szymański
Toruń, Żeglarska 3, Tel. 909

Konfekcja
Dywany
Chodniki
646 **Firany**
olbrzymim wyborze
po najniższych cenach
DOM HANDLOWY
M. S. LEISER
Toruń, St. Rynek 36/37.

ZOBACZ
„KIERMASZ"
Toruń, Szczytna, narożnik Szerokiej, tysiące artykułów za bezcen 8796

Kapelusze damskie
Duży wybór nowości. Niskie ceny, jak były w prywatnem mieszkaniu. **Steinbach,** Toruń, Szeroka 5. dawn. Słodowiczówna. 478

Pensję miesięczną
zapewniamy
energicznym osobom
Informacyj udziela Towo Bankowe w Grodnie, ul. Hoovera 9. 772

Stare wina
gronowe i krajowe na święta poleca
„HUNGARIA"
specjalny skład win. Toruń, Prosta 19, tel. 125. 1314

Koniaki
Likiery
Wódki
na święta poleca
„Hungaria"
Toruń, Prosta 19. 1315

Mieszkanie
6-pokojowe, komfortowe, słoneczne, wyremontowane wolne od 1 kwietnia. Zgłoszenia: Toruń, Słowackiego 19-21, m 1. 1501

Dbaj o zdrowie!
Dobry i zdrowy
Obiad
to podstawa każdego pracującego człowieka
wobec tego
nie licz się z 20 groszamy i nie jadaj w podrzędnych jadłodajniach prywatnych
tylko
w. Restauracji która ma rozgłos dobrej i zdrowej kuchni
w „Hungarji".
Toruń, Prosta 19.
Dbaj o zdrowie!!! 1316

Na święta
mąkę po zniżonych cenach,
cukier funt 0,68
poleca nowopowstały chrześcijański „Skład Mąki", Toruń, ul. Szczytna 17. 1156

Z piwnic sowieckich:
Wina
krymskie, kaukaskie
1454
poleca
W. MAĆKOWIAK
SZEROKA 24.

Mam tygodniowo świeże
czekolady
i cukierki z firmy
E. WEDEL
F. Łęgowski, Toruń, Szeroka 4. 1228

„Ekonomja"
poleca **grzyby litewskie,** otrzymałem transport, ceny niskie oraz wędliny świąteczne, oryginalne litewskie, małopolskie. Toruń Kopernika 32.

Płaszcze damskie
i dla dziewcząt w najmodniejszych fasonach i kolorach
Bluzki
Spódniczki
Pulowery
Swetry
w olbrzymim wyborze po cenach najniższych
BAZAR TORUŃSKI
dawn. Czesław Buza
Toruń, W. Garbary. 1391

Dom
nowy dwupiętrowy w Wejherowie do sprzedania. Zgłoszenia do „Gazety Morskiej" Gdynia pod nr. 808. (1508

Poszukuję
od zaraz posady szofera z kaucją. Adres wskaże Adm. „Gazety Morskiej" Wejherowo. 1505

Samochód
Fiat 6-osobowy w bardzo dobrym stanie sprzeda tanio Toruń, Mickiewicza 90, m. 2, właściciel. 1495

Baczność!
KONCERT! DANCING!
Sezon wiosenny
na
„ZIELENCU"
w Toruniu
rozpoczyna się 2 kwietnia br.
Wyborowa orkiestra!
Zaprasza uprzejmie
1398 Gospodarz.

Nadzwyczajna okazja
taniego zakupu
Firany, obrusy, chodniki, pokrowce gobeliny
Póki zapas starczy
W. KOTLIŃSKI
magazyn bławatów
Toruń, Szeroka 23. 1395

Ma na sprzedaż
w większych i mniejszych ilościach kartofle odmiany **„Müllersfrühe"** odporne na raka. Majętność Dąbrowa. pow. Chojnice, poczta Wielc. 1509

Na święta
polecam
wódki, koniaki, likiery, wina i towary kolonjalne
JAN GROENWALD
Wejherowo. 1506

Konserwy
jarzynowe
oraz wszelkie kompoty znanej fabryki Pudliszki poleca tanio
KŁOPOCKI, Toruń
Szeroka 25. 1506

Telegramy
Z ostatniej chwili

Pomorze bierze udział w zawodach o puhar Gordon-Bennetta

Na balonie „Polonja“ startuje kpt. Janusz i por. Wawszczak z Torunia

W kilka dni po ukończeniu Challenge'u 1934 r., odbędą się w Warszawie **zawody balonów wolnych o puhar Cordon - Bennetta.** Są to, jak wiadomo — **najstarsze światowe zawody lotnicze,** zapoczątkowane w 1906 roku. Od tego czasu dziesięciokrotnie puhar zdobyli Amerykanie, pięć razy Belgowie, dwa — Niemcy, dwa — Szwajcarzy, jeden Francuzi i jeden Polacy.

W r. b. zawody odbędą się poraz dwudziesty drugi. Według zatwierdzonego przez F, A. I. regulaminu w zawodach mogą brać udział balony o pojemności maksimum 2200 mtr. sześc., z załogą składającą się z dwóch osób.

W barwach jednego państwa startować mogą tylko trzy balony.

Polska wzięła poraz pierwszy udział w zawodach o puhar Gordon - Benneta w 1932 r. wystawiając dwa balony: **„Polonia“** (pojemności 2200 mtr. sześc.) z załogą **kpt. Janusz i por. Pomaski i „Gdynię“** (pojemności 1200 mtr. sześc.) z załogą **kpt. Hynek i por. Burzyński.** W ogólnej klasyfikacji balon „Polonja“ zajął czwarte miejsce a „Gdynia“ szóste. W r. ub. Polskę reprezentowali w zawodach o puhar Gordon-Bennetta w Ameryce **kpt. Hynek i por. Burzyński zajmując na balonie „Kościuszko“ pierwsze miejsce i zdobywając dla Polski puhar poraz pierwszy.**

Do tegorocznych zawodów o puhar Gordon - Bennetta **Polska poraz pierwszy staje z trzema balonami,** o pojemności każdy à 2200 mtr. sześc. Będą to balony: **„Polonja“, „Warszawa“ i „Kościuszko“.**

Niedawno w Jabłonnie odbył się specjalny kurs nawigacji balonowej i meteorologji, w którym uczestniczyło kilkunastu lotników balonowych. Po zakończeniu kursu **zostały ostatecznie wyznaczone załogi dla polskich balonów.**

Balon **„Kościuszko“** pilotować będzie zdobywca puharu Gordon - Bennetta kpt. Hynek z obserwatorem por. **Pomaskim.**

Balon **„Warszawa“** pilotowany będzie przez drugiego zdobywcę puharu Gordon-Bennetta — kpt. **Burzyńskiego.** Na obserwatora wyznaczony został zdobywca zeszłorocznego puharu płk. Wańkowicza — por. **Zakrzewski.**

Pilotem balonu „Polonja“ będzie kpt. Janusz. Obserwatorem młody, zapowiadający się świetnie pilot por. Wawszczak. Obaj ci lotnicy mają przydział do 1. baonu balonowego, który stacjonuje stale w Toruniu. Tak więc **„Polonja“ mieć będzie pomorską załogę lotniczą,** a herb naszej dzielnicy **„Gryf“ powiewać będzie u gondoli balonu, startującego do zawodów** o puhar Gordon - Bennetta.

Szefem polskiej ekipy zawodniczej jest dowódca II baonu balonowego w Jabłonnie ppłk. Sielewicz.

Sprawcami straszliwej katastrofy w Łodzi
właściciele fabryki - „anonimowi przedsiębiorcy“

Łódź, 30. 3. (PAT). Wczoraj w godzinach południowych na miejsce pożaru przy ul. Południowej przybyła komisja śledcza, pod przewodnictwem prokuratora. Komisja zbadała warunki terenowe zabudowań, położenia gmachu, rozmieszczenia sal i kierunku rozprzestrzeniania się ognia.

Skonstatowano, że wszyscy robotnicy, którzy w czasie pożaru ponieśli śmierć lub odnieśli rany zatrudnieni byli w tkalni braci Joskowiczów, mieszczącej się na trzeciem piętrze. Stwierdzono brak urządzeń przeciwpożarowych i niedbalstwo ze strony Joskowiczów.

Wobec tego prokurator wydał nakaz aresztowania braci Dawida i Pejsacha Joskowiczów.

Jak się dowiadujemy, tkalnia Joskowiczów była typowem przedsiębiorstwem anonimowem działającem bez pozwolenia władz przemysłowych i w ukryciu przed władzami skarbowemi.

Polska konwencja węglowa
rozpoczyna działalność na nowych zasadach organizacyjnych

Warszawa, 30. 3. (PAT). Dnia 28 bm. odbyła się w **Ministerstwie Przemysłu i Handlu** z uczestnikami polskiej konwencji węglowej konferencja, w czasie której dyrektor departamentu górniczo-hutniczego p. **Czesław Peche** wydał w charakterze arbitra rządowego wstępne orzeczenie arbitrażowe co do zasad odnowienia polskiej konwencji węglowej na dalszy okres.

Przedewszystkiem arbiter stwierdził, że stosownie do złożonej przez zainteresowanych deklaracyj **polska konwencja węglowa** została **w drodze dobrowolnego porozumienia wszystkich jej uczestników przedłużona i odnowiona** i, że wszelkie nieuzgodnione w tem porozumieniu sprawy zostały przedstawione arbitrowi do rozstrzygnięcia. W ten sposób zostało stwierdzone, że wymieniona **organizacja węglowa, obejmująca według nowych zasad zarówno rynek wewnętrzny, jak i rynki eksportowe, będzie istnieć i po dniu 1 kwietnia, tj.** po prekluzyjnym terminie dla dawnej organizacji.

Następnie arbiter wydał **orzeczenia w szeregu sprawach,** przedstawionych mu do rozstrzygnięcia, a dotyczących formy i czasu trwania konwencji, zniwelowania różnic po dawnych konwencjach regjonalnych, uzupełnienia komisji technicznej dla spraw gatunkowania węgla, specjalnych kontyngentów na cele popierania eksportu, przemysłu przetwórczego, sposobu uchwalania licencyj, utworzenia komitetu handlowego, kar za niedotrzymywanie cen, przeliczanie wysyłek węglowych na niektóre licencyjne rynki eksportowe oraz szereg innych spraw mniejszej wagi.

Sprawa licencji i udziału w niej poszczególnych towarzystw jako wymagająca jeszcze dodatkowych rozważań i wyświetlenia została przez arbitra odłożona do późniejszego orzeczenia, które nastąpi w każdym bądź razie najpóźniej do dnia 30 czerwca br.

W ten sposób **przedłużenie polskiej konwencji węglowej na nowych zasadach organizacyjnych stało się faktem dokonanym.** Nowe te zasady będą miały wpływ przedewszystkiem na podtrzymanie intensywności eksportowej przemysłu węglowego.

Przed awansami urzędniczemi

(o) Warszawa, 30. 3. (tel. wł.) **Na ostatniem** posiedzeniu Rady Ministrów uchwalono, że **listy awansów urzędników państwowych będą załatwione między 10 a 20 kwietnia.** Będą to prawdopodobnie **awanse prawie wyłącznie wyrównawcze,** i dotyczyć będą tych urzędników i funkcjonarjuszów, **którzy otrzymali niższe stopnie służbowe,** po wprowadzeniu nowej ustawy uposażeniowej. Nie znaczy to jednak, iżby wszyscy w ten sposób poszkodowani mieli zaawansować teraz, gdyż jak słychać tylko ⅓ tego rodzaju urzędników przesunięta zostanie obecnie do wyższych grup uposażeniowych, a reszta awansować będzie w terminach późniejszych. Nie jest rzeczą wykluczoną, iż zaawansuje również pewna ilość urzędników za wybitne zasługi w służbie.

Sąd udzielił odroczenia wypłat „Wspólnocie Interesów“

Katowice, 30. 3. (PAT). Wczoraj w sądzie grodzkim odbyła się rozprawa w sprawie **odroczenia wypłat koncernu Wspólnota Interesów.** Rozprawę przeprowadzał **sędzia Popławski.** Na rozprawę przybyli członkowie zarządu Wspólnoty Interesów oraz wierzyciele.

Po przeprowadzeniu rozprawy **sąd udzielił odroczenia wypłat na 3 miesiące, tj. do dnia 29** czerwca br., powierzając równocześnie nadzór sądowy **dr. Emilowi Houppertowi, inż. Krahelskiemu, inż. Przedpełskiemu i inż. Surzyckiemu.**

Wycieczka studentów rumuńskich przybędzie do Gdyni

Na dzień 3 kwietnia br. zapowiedziany został przez Ligę Morską i Kolonjalną przyjazd do Gdyni, akademickiej wycieczki rumuńskiej w liczbie 100 osób, pod przewodnictwem pułkownika Neguleścu.

Goście rumuńscy mają pozostać na wybrzeżu przez 2 dni i w tym czasie mają zwiedzić miasto, port i ewentl. Gdańsk.

Za ogłoszenie rezolucyj katolickich
zawieszono w Gdańsku pismo centrowe „Volkszeitung“

Prezydent policji **zawiesił, po dwukrotnej konfiskacie pismo centrowe „Danziger Volkszeitung“.** Powodem tego zarządzenia było ogłoszenie w dn. 24 bm. **rezolucji komitetu katolików w Gdańsku,** protestującej przeciwko napaściom jednostek narodowo-socjalistycznych na duchowieństwo katolickie i młodzież katolicką, oraz przeciwko zarządzeniu senatora Boecka, zezwalającemu jedynie na istnienie organizacji młodzieży hitlerowskiej na terenie W. M. Gdańska.

Międzynarodowe zawody piłki nożnej w Bydgoszczy

W Święta Wielkiej Nocy, 1 i 2 kwietnia, odbędą się w Bydgoszczy na Stadjonie Miejskim wielkie zawody piłki nożnej pomiędzy niemiecką drużyną F. C. „Victoria“ Schneidemühl — mistrzem Ligi okręgowej pogranicza niemieckiego, a drużyną „Polonji“ Bydgoszcz, mistrzem okręgu pomorskiego. Są to od 10-ciu lat pierwsze zawody z drużyną niemiecką na naszym terenie, to też zainteresowanie wspomnianemi zawodami jest bardzo duże.

Drużyna niemiecka zjeżdża do Bydgoszczy w następującym składzie: w bramce — Kowalski; w obronie — Kopitzke Adolf i Felsch; w pomocy — Dumke, Lüdtke i Kopitzke K.; w ataku — Wünsche, Blum, Bergmann, Zierke i Kachur.

Skład drużyny „Polonji“ przedstawiać się będzie następująco: w bramce — Walczak; w obronie — Puziak i Jaśkowiak; w pomocy — Lubawy, Stock i Chybiak; w ataku — Michalski, Świątkowski, Obremski, Kimel i Nowak lub Schneider.

Bilety do lóż i na trybuny są jeszcze do nabycia w księgarniach: Idzikowskiego, ul. Gdańska 23, tel. 1260; Gieryna, plac Teatralny 6, tel. 345 i Hechta, ul. Gdańska 27, tel. 1660.

Sensacyjna porażka „Rapidu“ na zawodach o mistrzostwo Europy

Wiedeń, 30. 3. (PAT). Wczorajsze zawody piłki nożnej o mistrzostwo Europy przyniosły **sensacyjną porażkę „Rapidu“,** który uległ zespołowi F. A. G. w stosunku 2:3 (1:0). Wskutek porażki „Rapidu“ drużyna ta cofnie się na drugie miejsce w tabeli mistrzostw, mając 23 punkty. Na czoło tabeli wysuwa się „Admira“ 24 punkty.

Z Grudziądza do Nicei i Rzymu po laury dla Polski
wyjeżdżają nasi jeźdzcy

W dzisiejszy piątek zostanie załadowanych 12 koni z Centrum Wyszkolenia Kawalerji w Grudziądzu, wysyłanych na międzynarodowe konkursy we Włoszech, które potrwają w Nicei od 15—1 kwietnia rb., a w Rzymie od 1 do 8 maja rb. Ekipę stanowią zgodnie z decyzją Szefa Departamentu Kawalerji Min. Spr. Wojsk., p. płk. Jana Karcza jako szef wyprawy, mjr. **Michał Antoniewicz** (C. W. Kaw. Gr.), jako jeźdźcy: rtm. **Kazimierz Szosland** (CWK), rtm. **Seweryn Kulesza** (CWK), kpt. **Zygmunt Ruciński** (CWArt. Toruń), por. **Roman Podhorecki** (CWK). Wszyscy członkowie ekipy są więc z Pomorza: **4 z Grudziądza** (CWKaw.) i **1 z Torunia** (CWArt.).

Materjał koński stanowią: 8 koni konkursowych oraz 4 konie rezerwowe. **Rtm. Szosland** zabiera „Alli“ (18 lat) i „Donesc“ (15 lat), **rtm. Kulesza** „Milord“ (15 lat) i „Nidar“ (14 lat), **kpt. Ruciński** „Reszkaśś i „Roksana“ (po 11 lat), **por. Podhorecki,** mistrz 1933 r., „Orlica“ i „Orgia“ (liczące 13 lat). Rezerwę stanowią: „Regent“ (11 lat), „Olaf“ (13 lat), „Sarratoga“ (10 lat) i „Wróżka“ (8 lat). Jak widzimy, materjał koński jest ze „starszych semestrów“, jednak właśnie taki jako najbardziej wypróbowany, najmniej przy zawodach konkursowych zawodzi. Pochodzenia krajowego są tylko „Reszka“, „Roksana“, „Regent“ i „Wróżka“, a więc 4 konie; reszta pochodzi z zagranicy.

Ekipa gruwziądzka wyrusza do Włoch, odbywszy w Grudziądzu **systematyczny i bardzo sumienny trenin** w krytej i zimą należycie ogrzewanej hali, rozmiarów: 84 m. długości i 17 m. szerokości. Wyjazd odbywa się dlatego tak wcześnie, aby konie mogły zaaklimatyzować się na obcym terenie w odmiennych od Polski warunkach klimatycznych.

Czeka nas ogromna konkurencja, gdyż w zawodach weźmie udział przypuszczalnie ca 40 jeźdźców i 130 koni z 10 państw: Belgji, Hiszpanji, Francji, Anglji, Włoch, Szwajcarji, Niemiec, Czech i Portugalji. Szczególnie będzie nam się rozchodzić o zdobycie na stałe „Puharu Narodów“, poprzednio już **dwukrotnie zdobytego przez Polskę.**

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-łamowej . . 0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . 1.00 zł
na drugiej i trzeciej stronie 0.80 zł — w tekście . . . . . . 0.50 zł
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersz m/m na stronie 7-łamowej . . . . . 15 fen.
„ „ „ „ „ 4-łamowej . . . . . . 50 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . . 10 fen.
Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny: Witold Mężnicki, Toruń, ul. Moniuszki 25, m. 1.
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Red. odpow. na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12.
Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: Józef Dobrostański, Gdynia, Szkolna.
Red. odpow. na Grudziądz: Wacław Gańcza, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9)
Redaktor odpowiedzialny „Dnia Kujawskiego“ Stanisław Nikiel Inowrocław, ul. Solankowa 4.
Redaktor odpowiedz. za Tczew: Jerzy Kruszewski, Tczew, Kościuszki 1.
Redaktor odpow. za Kościerzynę: Józef Tkaczyk, Kościerzyna, Wilsona 33.
Za ogłoszenia odpowiada administracja.
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski“, „Gazeta Gdańska“ „Gazeta Morska“, „Gazeta Mogileńska“, „Dzień Bydgoski“, „Dzień Grudziądzki“, „Dzień Kujawski“, „Dzień Kassubski“
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.

Abonament miesięczny wynosi:
w ekspedycji miejscowych agencyj . . . . 2.50 zł
z odnoszeniem do domu . . . . 2.80 zł
przez pocztę z odnoszeniem . . . . 2.89 zł
pod opaską . . . . 4.50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . 2,32 gd przez gońca . . . . . 2.00 gd
z odbieraniem w administracji wprost gd 1.75, zagranicą . . . 4.— gd
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.